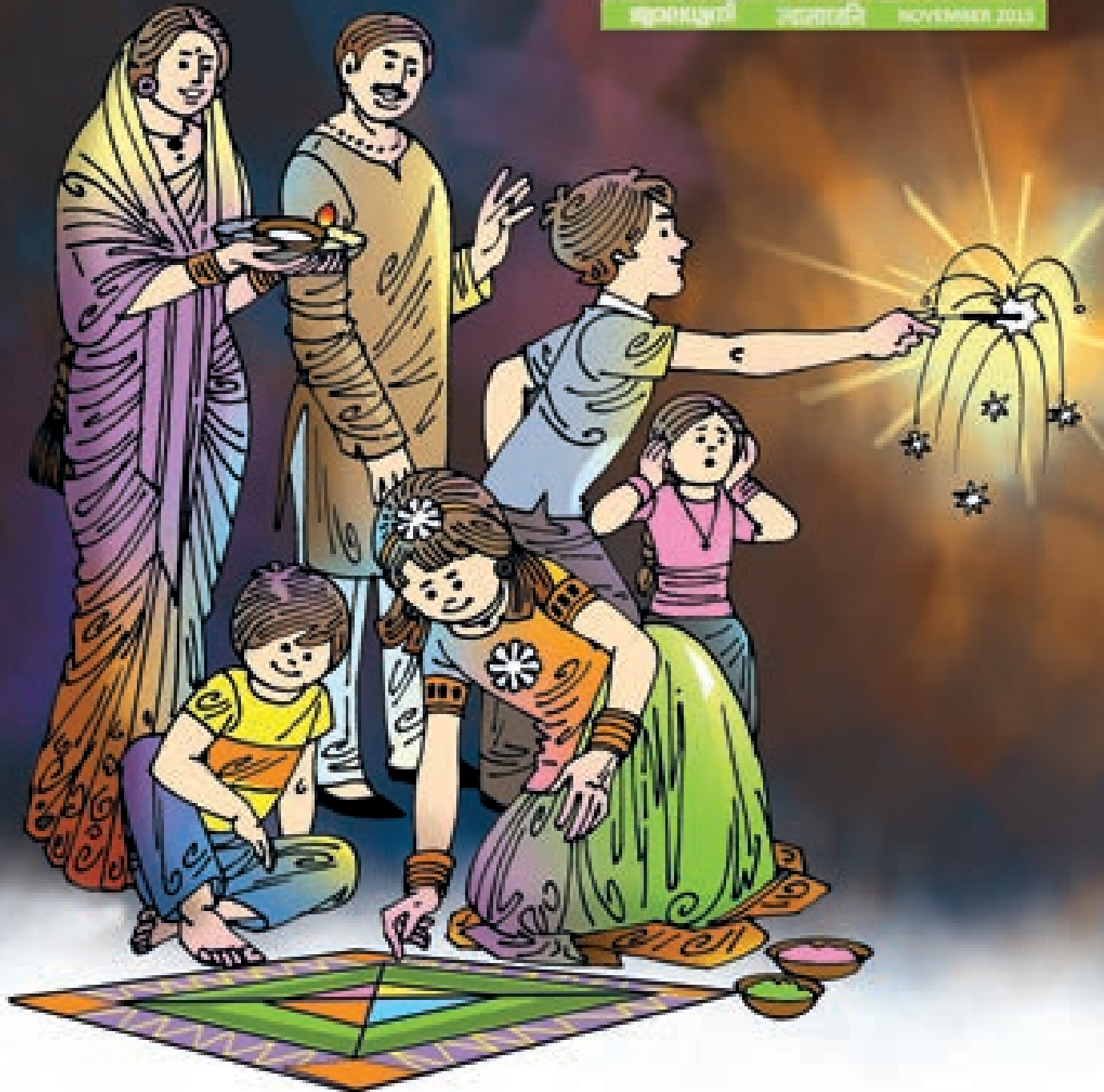

Jwala Dhwani

संस्कृतम् ज्वलाध्वनि NOVEMBER 2015

**HAPPY AND ENERGIZED
DIWALI**

KR Finance wins excellence awards

Award for Excellence in Accounting and Compliance

Kochi Refinery Finance won two first prizes in the first ever instituted Performance Awards for Finance function in the Corporation for the year 2014-15. The awards were for Excellence in Accounting and Compliance and Excellence in Governance. The awards were presented at the Award Nite in Hyderabad on 17 October during the All India Finance Meet 2015.

Mr BK Datta, Director (Refineries) and Mr J Dinaker, Executive Director (Audit) handed over the awards in the presence of Mr S Varadarajan, Chairman & Managing Director, Mr KK Gupta, Director (Marketing), and Mr P Balasubramanian, Director (Finance).

Award for Excellence in Governance

Magic in three months

Three months may seem a short time for great changes. Anyone who has fought obesity for years would vouch that bringing down body weight to optimum level in three months is pure magic. And that too without starving. And without arm-twisting power exercises.

But many of our colleagues have proved cynics wrong. The Build My Image (BMI) initiative has inspired over hundred people to take up healthy lifestyle and food habits in their daily life.

Through simple ways, the health of participants of this innovative programme improved significantly. In fact, the weight-loss of the employees in a period of three months was 300 kgs.

However, this is just a beginning. Lasting changes could be made possible only through continuous efforts and resoluteness.

Anyway, such lasting changes begin from a decision. BMI was able to bring forth an initiation and set platform for great transformation in the lives of many.

This issue of *JwalaDhwani* focuses on BMI and urges its readers to take up better lifestyle so as to be energized in life.

Obesity, one of the main maladies of our times, could be addressed. As the title of the Indian bestseller goes: 'Don't lose your mind, lose your weight'.

Diwali is a great time to make small steps towards lasting changes in life. Wishing all of you a Happy and Energized festival of lights.

Thought for
the month

Health is the greatest gift, contentment the greatest wealth,
faithfulness the best relationship.

- *Buddha*

2

A Positive Impact

14

IREP Updates

19

तेरा हाथ मेरे साथ

23

കൗതുകം

Editor

MV Prabhakaran

Associate Editor

George Thomas/HR

Editorial Board

Girija V R/HR

Ganesan S/ESE

Chandrasekharan M/Retd

Sasidharan R/Retd

Editorial team

Vineeth M Varghese/HR

Latha Kamath/HR

Elizabeth Davis/HR

Mohammed Nizar PA/HR

Anil Kumar CS/HR

Correspondents

Bijoy K I / Maint

Biju T N/ Projects

Chandresh S/ OM&S

Gopalakrishnan CV/ F&S

Harinath V/ Mfg

Joseph KT/CQC Lab

Joseph Simon VM/ Maint

Krishnan T B / Maint

Manojkumar TS/ Finance

Padmanabhan K/ Projects

Parameswar S / HR

Philly Cherian/ Projects

Rajan CK / DGM(AE)'s office

Shaji P Stephen/ Mfg

Sreeraj KR/ P&U

Subramanian KP/ P&U

Suresh Babu/ OM&S

Thulasidas N/ P&CS

Valsala Joseph/ Retd

Vidhya KV/ IS

Vilma Jaims/CR School

Edited & published by

Deputy General Manager (HR) I/C

Circulation

G Kumar/HR

Design & Printed at

Niseema Printers, Saroj, SRM Road, Kochi

Email: niseemaprinters@gmail.com

Produced by

Public Relations

BPCL Kochi Refinery

Mailing address

Post Bag No. 2

Ambalamugal 682 302

Ernakulam District

Kerala, India.

Tel: 0484 2722061

Fax: 0484 2720856

The views expressed in *JwalaDhwani* are not necessarily those of the management

Member, Association of Business Communicators of India

JwalaDhwani estd. in 1966 as CRL Newsletter

For private circulation only

All rights reserved.

Reproduction in any form only with the written permission of the editor.

A Positive Impact

Thanks to BMI initiative. About 100 Kochrefiners adopt more healthy lifestyles.

The culmination of Season I of the Build My Image (BMI) wellness programme brought out energetic and magical results. Around 80% of the participants had a positive impact on their BMI score while the rest were able to maintain their BMI.

The concept of BMI was put to start in July with an objective to create an aura of awareness and challenge in employees to improve their health and adopt healthier lifestyle. Build My Image is a title developed to sync with the acronym BMI which commonly stands for Body Mass Index. The challenge to the employees was to improve the BMI scores to normal range (18-25) within a period of 3 months.

The result was magical and had a cascading effect on the team. It would be right to say that all the participants are winners. The concept of BMI was truly absorbed in the right taste! After three months of dietary charts, periodic consultation, activity charts, regular medical checkups, the BMI

scores were calculated and the winning scores were declared.

Mr Justin KP/Maintenance topped the winners with an amazing weight loss of 18.1 kgs in hardly 3 months period. He has yet to go to achieve his normal BMI. Mr Samuthira Pandian P/Projects emerged the winner who achieved the normal BMI with a weight loss of 11.15 kgs. Ms Agitha ML/Finance was adjudged the winner from among the women employees with a weight loss of 7.1 kgs and achieved normal BMI.

“In fact, all are winners. Twenty one employees have topped the list who have reduced more than 5 kgs. Congratulations to all the participants who have faced the challenge. Choosing the right lifestyle can make a great difference”, says Dr John K John, Chief Medical Officer.

M/s Robert Jeejo, Sandeep Naga Sitaram Kankipati, Madhusudhanan, Nishad Balan, Vinu T Mathew, Sunil Kumar N, Aravindakshan R, Pramod P, Rajmohan S, Sunilkumar NS,

Durga Priya G, Fathima Shabnam ACM, Umadevi VN, Subhash KR, Sunil Kumar CB, John Mathai, Robert Joseph and Rajesh R are the employees who topped the BMI scores by reducing more than 5 kgs.

“KR team is a highly motivated group. I enjoyed working with them for this healthy competition. Their enthusiasm was inspiring for me. The right diet and exercise can keep you fit and healthy”, says Dr Mumtaz Khalid Ismail, consultant clinical Nutritionist and Dietician.

The health of the employee, which was the focus of the programme, improved many folds with the cumulative weight loss. The weight-loss of the employees in a period of 3 months was 300 kgs. The confidence levels of the employees have improved both as a healthier person and also on the psychological level for having performed in a challenge.

Behind every successful man is a woman, goes the saying. However for Mr Justin KP, there are two women behind his success. He adds with a

tint of humour, “It could be because of my size! One is Dr Mumtaz and the other is my better half Ms Gladys. My wife has supported me a lot. She used to prepare my food according to the diet chart”. Mr Justin was in for a shock when Dr Mumtaz prescribed him the diet chart. He wondered whether the chart was for him to gain weight as he used to eat lesser quantity than what was prescribed for him. Consuming the right type of food was the rule.

Justin KP

The BMI exercise made Mr Samuthira Pandian to change his lifestyle. He has followed the action plan recommended by the consultant Dr Mumtaz with the full support of his wife, Ms Vidya. Earlier Mr Samuthira used to do exercise, but there was no benefit. Now with the proper diet and exercise he could achieve his dream.

Mr Samuthira Pandian

Ms Agitha was wondering how to bring down her weight when the BMI programme landed up at the right time. “I used to take sweets and fried food and had always wanted to control my food habits. However, now I am happy and comfortable with my present state. Though I keep on cooking varieties of food for my family, I have achieved the will power to take only what I should have. This programme has also helped me to switch over to healthy cooking.”

Ms Agitha

The participants expressed their gratitude to the HR department, Doctors, colleagues and canteen staff who made this possible. No doubt, this is just the beginning of a transformation which will create healthy individuals with positive impact on his self-image and a healthy workplace.

A cross-section of employees who topped the BMI score

Reaffirming our commitment to Swachh Bharat Abhiyan

Gandhi Jayanthi celebrated

Employees of BPCL Kochi Refinery paid homage to the Father of the Nation on his 146th birthday at a special function held in front of the administration building. Later on, the team lead by Mr Prasad K Panicker, ED I/C (KR) moved on to the Government Taluk Head Quarters Hospital, Tripunithura for a cleaning drive as part of the Swachh Bharat Abhiyan.

Worn out and old posters were removed from the walls and the walls were painted, thus giving a fresh look to the Casualty Block of Taluk Hospital, Tripunithura. The weeds and grass in the premises were cleared. Doctors and staff of Taluk Hospital joined with Kochi Refinery employees and CISF contingent in this noble endeavour. *Shramdaan* was also conducted at CDU II (Crude Distillation Unit II), Administration Annexe and IREP (Integrated Refinery Expansion Project) site.

Mr Prasad K Panicker, ED I/C Kochi Refinery paying homage to Father of the Nation in front of Administration building on Gandhi Jayanthi.

Since the commencement of Swachh Bharat Abhiyan cleaning drive on 2 October 2014, BPCL Kochi Refinery has been actively rendering their services in *Shramdaan* in various public locations as well as in the workstation.

A *Shramdaan* was conducted at Pazhamthottam Government School

under the leadership of the BPCL volleyball team on 14 October. M/s Tom Joseph, Rajeev R, Kishore Kumar, Vibin M George and others lead the activities alongwith the students. A cleaning drive was also conducted at Cochin Refineries School on 20 October where senior students cleaned the school premises.

Employees of BPCL Kochi Refinery and CISF contingent with ED I/C (Kochi Refinery) and other senior executives during the Gandhi Jayanthi Celebrations.

Shramdaan in progress at Taluk Hospital, Tirpunithura

Employees clearing the Admin Annexe premises

BPCL volleyball team at a cleaning drive at Pazhamthottam Government School

Shramdaan at CDU-II

Swachh Bharat Quiz for students

'Catch them young' was the theme behind the *Swachh Bharat* initiative conducted by BPCL Kochi Refinery on 9 October at Cochin Refineries School. A quiz competition on *Swachh Bharat Abhiyan* was organized for the primary school students. The true value and spirit of the topic was imbibed by the students through the informative questions of the energetic quiz master, Mr Harinath V, Manager (Manufacturing).

Mr P N Sreekumar, Senior Manager (Administration) distributed the prizes to the winners in the presence of the

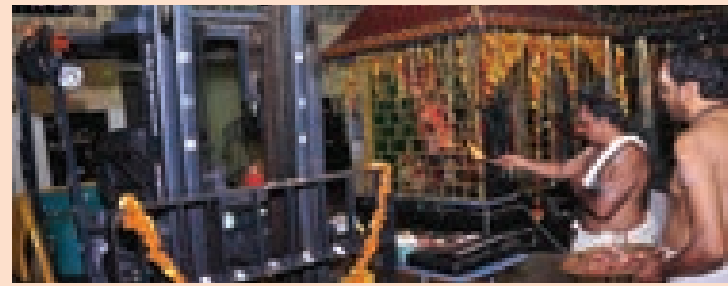

Quiz Master Mr Harinath V addressing the audience.

Vice Principal and staff of the school. The programme was conducted to create awareness on the cleanliness drive among students.

Ayudha Pooja observed

Ayudha Pooja was celebrated in Kochi Refinery in the traditional manner. The *Pooja Veppu* was conducted on 20 October. The tools and work equipment were offered in prayer. *Pooja Eduppu* was observed on 23 October.

Hindi Fortnight Celebrations conducted

With a view to propagate Hindi, the Hindi Fortnight celebration was conducted during 14-28 September with various competitions for employees and students.

Competitions for employees included Poetry writing, Translation, Picture Says Story, Dumb Charade, Quiz, Songs, News Reading, and a 'Phone-in Hindi Talk competition'.

Competitions were conducted to increase the knowledge of general Hindi and to remove the hesitation to use Hindi in their day-to-day life. Active participation of employees in all the competitions made Hindi Fortnight Celebrations of Kochi Refinery a grand success.

Hindi Recitation, Passage Reading, Vocabulary, Story Telling, Poetry writing, Quiz, Story Writing, etc were conducted for Cochin Refineries School students.

Dr Sunita Devi Yadav, Dy Director (Implementation), Regional Implementation Office, Kochi was the chief guest of the valedictory function on 30 September. Mr PN Sreekumar, Sr. Manager (Admn) welcomed the gathering. Mr M V Prabhakaran, DGM(HR)/C in his presidential

Mr Venugopal Kurup, DGM (Proj Units) and winners from Project Department receiving the Rolling Trophy from Mr M V Prabhakaran, DGM (HR)/C and Dr Sunita Devi Yadav, Dy Director (Implementation)

address congratulated the winners and stressed on the need to work in Hindi.

Dr Sunita Devi Yadav requested all to use Hindi in their work and stated that Official Language Implementation in any office can be a success only with the support of all the employees.

Projects department won the Rolling

Group song winners

Trophy for the department scoring highest points. Prizes were distributed to the winners. Ms VR Girija, Manager (OL) presented Report on Implementation of Official Language 2014-15. Ms Ajitha KK proposed the vote of thanks. Prize winners of music competitions staged their prize winning items.

Dr Sunita Devi Yadav

Light Music (Women) winner

The winners

Competition	First	Second	Third	Consolation
Poetry Writing	Nishant C, Proj	Anthony Solaman, HR	Anu Appukuttan, HR	Parvesh Kadiyan, Mfg
Admn. Terminology	Ankit Biyani, Proj	Sasikumar M, Mfg	Ramachandran N, Proj	Nishant C, Proj
Picture says story	Durga Priya G, P&CS	Nishant C, Proj	Balakrishnan M K, L&D	Anu Appukuttan, HR
Dumb Charade	Anu Appukuttan, HR	Ankit Biyani, Proj	Suresh Kumar R, P&CS;	Rahul S, IS,
	Durga Priya G, P&CS	Abhijeet Ambhore, Proj	Sasi Kumar M, Mfg	Mukesh Thapa, Proj
News Reading	Abhijeet Ambhore, proj	Anu Appukuttan, HR	Yuvaraj S, HR	Anthony Solaman, HR
Quiz	Ankit Biyani, Proj	Ramachandran N, Proj	Nishant C, Proj	Vijayan A N, Fin
	Abhijeet Ambhore, Proj	Raghunathan K, Proj	Neeraj Kumar, P&U	Suresh Kumar, P&CS
Antakshari	Anu Appukuttan, HR	Ankit Biyani, Proj	Nishant C, Proj	Sivaleela L, Fin
	Durga Priya G, P&CS	Abhijeet Ambhore, Proj	Subramanian S, Fin	Dilip J Valecha, Fin
Light Music (Women)	Aswathy Karthikeyan, HR	Anu Appukuttan, HR	G Durga Priya, P&CS	Sivaleela L, Fin
Light Music (Men)	Prasanth T, Proj	Justin Antony, Mfg.	Sujith N V, OM&S	Ramachandran N, Proj
Group Song	M Sasikumar & Team	Deepak V P & Team	Aswathy K & Team	Suresh Kumar R & Team

The winners of Hindi competitions for employees

The winners from CR School

ESE Fest : A satisfying event

The Employee Satisfaction Enhancement cell conducted a first time ever ESE Fest during 5-10 October with a variety of programmes. It was celebrated with an aim to boost the happiness of employees at their work place as well as in their personal life.

In an effort to optimize the activities of the ESE cell, 23 peer counsellors including 4 women staff were nominated from various departments. Their first meeting, *Sahakari Mitra Meet* was held on 5 October. Mr Ganesan S, SM (ESE) welcomed the counsellors and discussed the importance of ESE cell and their responsibilities. He emphasized the fact that mental health has a major role in giving happiness both at the workplace and beyond.

Another innovative programme was a skit enacted by employees of Utility, IREP and Project departments on the topic of importance of men tal health. The skit was a combination of fact and comedy and was well enjoyed and appreciated by the audience. It drove home the importance of understanding, rest and relaxation in the life of people whether it is at home or at the workplace.

A Book Fair was organized during 7 – 9 October in Refinery premises by joining hands with DC Books. Mr Soman C K, GM (Operations) inaugurated the Book Fair and the first sales were made to Mr Prabhakaran MV, DGM (HR) I/C. Reading is not only a means of gaining knowledge but also a means of relaxation. A large number of employees made use of the opportunity.

This initiative of ESE was well appreciated by KR fraternity. There were huge sale of books at the stall.

Wellness of the body is connected

The peer counselling team

Sahakari Meet in progress

Skit on mental health

Inauguration of book fair

Book fair in progress

with wellness of the mind. A talk 'Change your Mind' was conducted by Dr Kishore, Clinical Psychologist, Director of *Pranadarshan* on 8 October. The session began with relaxation exercises. Dr Kishore then took the participants on a journey of Hypnotherapy which was a wonderful experience for them.

Dr Kishore giving training on relaxation exercises

Brahmakumari Sister Prasanna and Sister Sheela conducted the session on Positive Health. By nature, human beings aspire and desire for Positivity in all aspects of their lives. How Positivity can be enhanced through meditation and self-reinforcement was dealt lucidly in a one-hour interactive training session.

Talk by Brahmakumari

The fest ended with a peer counsellor training by Ms Sangeetha Kelkar, Chief Manager (ESE) on 12 October. She emphasized the role of empathy for a counsellor.

Peer counsellor team with CM(ESE) and DGM(HR)/C

Employees and family members who attended Discover Refinery Programme during October

Diabetic clinic in progress

Employees retiring from HR department along with ED (I/C) KR, DGM (HR) I/C, DGM (Advisory Engineering) and DGM (L&D) being felicitated at HR get-together

HR get-together in full swing

Giving first place to Safety

Mr Simon George MT is retiring from the Corporation after putting in 33 years of service. He joined in 1981 as an Engineering trainee and moved on to Fire & Safety department. He has worked in OM&S, Vigilance, Project, HR and Maintenance departments. Mr Simon has also been Chief Manager of Shift Administration. He has been the Head of Fire & Safety Department and Maintenance Department from where he retires.

“Safety should not be just in paper, safety is to be absorbed in-depth and become an integral part of your life”,

says Mr Simon. He remembers that this was the first lesson he learnt from the Refinery and to be given the first place in life. He has taken many classes on safety for employees.

Mr Simon is a native of Ernakulam and a good basketball player. His wife, Dr Geetha is the Head of the Dept. of Chemistry in St. Teresa’s College, Ernakulam. They are blessed with two children. Their daughter Ms Anjali Lizbel is pursuing PGDM at Institute of Management technology in Nagpur and their son Mr Antony Ronald is a 7th semester Mechanical Engineering

student in Rajiv Gandhi Institute of Technology, Kottayam.

JwalaDhwani wishes him a safe and happy retired life.

His address:

Madathiparambil House
33/950 B, Vhalikavattom Road
Vennala PO, Kochi 682 028

Tel: Res : 0484 2803469, Mob: 9447134769

- Inputs : **Mr S Ganesan/ESE**

Contented and grateful

Mr P Gangadharan retires from the Corporation after putting in 26 years of service and he leaves his career life as a contented and grateful man. Contented because he was able to serve others particularly when he was in the service department like HR. He remains grateful to the Corporation for providing him with all what he and his family needed for a smooth life.

Mr Gangadharan has always been fond of classical music and art forms. His tenure at KR helped him develop his interests and associate with various programmes. Post retirement he wishes to spend more time for his passion in Yoga, classical art and spiritual matters.

He has worked with different sections

in Kochi Refinery which has won him many friends. Though a Native of Palakkad, he prefers to settle down in Petta which is near Tripunithura, a place of cultural prominence.

His wife Ms Omana is a teacher in Chinmaya Vidyalaya. They have two sons, Vaibhav and Vaisak, both are BTech holders.

Mr Vaibhav and his wife, Ms Arathi are working at Cognizant while Mr Vaisak, after completion of MBA, has joined HCL Infosystems, Mangalore.

He wishes all his colleagues success and reminds his youngsters the importance of relationships and bonding.

JwalaDhwani wishes him a happy and

healthy retired life.

His address:

Vaishnavam,
Jawahar Road
Poonithura – 682 038

Ernakulam District

Tel: 9495819216 (M)0484 2705848 (R)

Kochi Refinery joins the blood donation drive

Every blood donor is a hero. The blood donation camp organized at Kochi Refinery in association with Indian Medical Association on 1 October saw many employees and their family donating blood.

Mr MV Prabhakaran, Dy General Manager (HR) I/C inaugurated the camp in the presence of Dr John K John, Chief Medical Officer (KR) and KR Medical officers, Kochi Refinery employees and Doctors from Indian Medical Association.

Around 50 donors including women employees and spouses donated the blood. Congratulations to the donors.

Mr MV Prabhakaran, DGM (HR) I/C, Dr John K John, Chief Medical Officer and other medical officers at the Blood donation camp.

Kochi Refinery conducts Encon Club Orientation Programme

Mr Prabhakaran MV, DGM(HR)/C inaugurated the Encon Club Orientation Programme for the student leaders of School Encon Clubs on 16 October. In his speech he requested the student leaders to spearhead various activities and generate awareness on conservation of energy and environment.

In the invitation lectures that followed Dr Chandrasekhar, IFS, Chief Conservator of Forests apprised the participants to become ambassadors of environment protection. This was followed by a presentation by Mr Sureshkumar M, Additional Director, PCRA about the current energy statistics and the various simple options to save energy. Each session was followed by interesting discussions to obtain greater clarity on all the relevant issues.

An energy quiz was conducted in between for the benefit of the participants. In the debate competition

that followed Hrishikesh of Lisieux Public School, Vaikom secured first prize, Fahin Rasheed of Rajagiri Public School, Kalamassery obtained second prize and Niranjana K Mani of St Mary's Convent Girls Higher Secondary School, Ernakulam secured the third prize. Consolation prize went to Vaibhav Ranjith of Bhavan's Vidya Mandir, Eroor. In the extempore speech competition Shankar S Menon of Bhavan's Vidya Mandir, Girinagar secured first prize, Anna Ruth Sebastian of Liseux Public School, Vaikom obtained second prize and Nicol Elsa Daniel of Navanirman School, Vazhakala secured the third prize. Consolation prize went to Gouri N of Bhavan's Vidya Mandir, Eroor. In the Environmental song competition, Sreya K Raj of SNV (SKT) Higher Secondary School, North Paravur secured first prize, Hanna Alice Simon of Rajagiri Christu Jayanti Public

School, Kakkanaad obtained second prize and Amrita R Karta of Nava Nirman Public School, Vazhakala secured the third prize. Consolation prize went to Aswin Gopi of Govt. Vocational Higher Secondary School, Chottanikara.

The programme helped to infuse enthusiasm and encouragement among the members to act as change agents. The event provided a platform for School Encon Clubs to interact and update their knowledge in energy conservation and environment protection. Mr Mathew P Thomas, Chief Manager (Energy & Environment) welcomed all the participants and Mr Biju Kattithara, Staff Coordinator, St. Augustines High School gave the vote of thanks. The overall conduct of the programme was co-ordinated by Dr SKB Manjooran of Energy & Environment supported by volunteers from Quality Control and HR Estates sections.

Awareness class on Roof Top Solar Power Plant conducted

Officials from ANERT Mr Aneesh S Prasad and Mr Ajithkumar C T made a presentation about the essentials and advantages of Roof top solar power systems on 30 September. They also exhibited the solar power system fixed on a mobile van. Over hundred employees attended the programme and around 25 employees made on the spot booking for the same. The system carries a solar low maintenance tubular battery with 5 year warranty, 25 year power output warranty for modules and system warranty for 5 years. As told by ANERT officials, those who booked SPV system will get a subsidy of ₹92,262/- from the amount spent towards the cost of this one KWp solar power system (₹1,92,000/-). The

price quoted includes installation and commissioning charges. The Energy & Environment section facilitated

the programme and Mr Mathew P Thomas, Chief Manager (E & E) made the introductory remarks.

35 years			30 years			25 years		
 John Bosco E J Maint	 Ibrahim Kutty K K Maint	 Harikumar M S Maint	 Raphael M P OM&S	 Balachandran P P OM&S	 Sivasankaran M OM&S	 Justin Devadas A F Maint	 Suresh Kumar M K Maint	 Reveendran V Maint
20 years								
 Saravanan K OM&S	 Ramadas M R Projects	 Benney Augustine P&U	 George Simon K J Projects	 Balakrishnan P K F&S	 Asokan C K Maint	 Mohanan P OM&S	 Salim K K OM&S	 Sunish P P P&U
15 years								
 Rajesh M V OM&S	 Lajju K R OM&S	 Joseph P V F&S	 Rajeev P D OM&S	 Mahesh Vijayan OM&S	 Girijavallabhan K F&S	 Varghese P C OM&S	 Subramannian K P P&U	 Sujith Raphael K J P&U

Congratulations

Ms Vibha K Kumar, D/o Mr Krishnakumar A/Projects is selected as International Female Superstar to the Greenbuild International Conference & Expo 2015 in Washington DC. Green Build is the World's largest conference and Expo dedicated to green building. Vibha was a student of Cochin Refineries School and working as an Architect in Singapore.

Rajeev Kumar R
P&U

Srinivasan T
P&U

Promotions

- Assistant Manager (OM&S)**
Dasari Manoj
Udheep Mukundan
Renchu Ramachandran
- Assistant Manager (E&C-Mechanical)**
Thakkallapalli Deepak Rao
- Assistant Manager (Projects)**
Ch. Santhosh Kumar
Shijil Subash P S
- Assistant Manager (IREP Commissioning)**
Anantha Krishnan A
Sarath S Nair
- Assistant Manager (Manufacturing)**
Vahibsalem K A
Hariprasad K R
Hareesh V M
- Assistant Manager (E&C - Civil)**
Sharon M Joy
- Assistant Manager (Fire & Safety)**
Sethu N. Nandan
Alamgeer Khan K H
- Assistant Manager (Electrical)**
Anandu V S
Amin Ajay

Mr Rajendra Prasad KG/Mfg has successfully completed B Tech course in Chemical Engineering with first class from University of Calicut.

Mr Sujith KS/Mfg has successfully completed B Tech course in Chemical Engineering with first class from University of Calicut.

Ms Vani Lakshmi R D/o Mr Ramesh VM/ F&S has won First prize in English Essay Competition for college students conducted by Indian Institute of Public Administration.

Mr Kripesh CK/Mfg has successfully completed B Tech course in Chemical Engineering from The Institution of Engineers (India).

Felicitations

Mr Nidesh ES/P&U and Minu Mohan on the birth of a Son.

Mr Saju AR/Mfg and Sreelakshmi on the birth of a son

Condolence

Mr Santhosh Kumar M A/P&U on the sad demise of his mother

Transfers

- Deputy Manager (Projects)**
Anu Appukuttan
- Engineer (IREP Commissioning)**
Vishnu Prasad C S
Chintha Jaya Kiranraj
Priyansh Singh
- Assistant (Project (C&S))**
Raju P A
- Store Keeper (P&CS)**
Biju K A

Superannuations this month

Mr Mohamed Ali K who had joined KR in P&A department in June 1981 is retiring from the OM&S department.

Mr Philip CJ who had joined KR in Materials department in May 1982 is retiring from the Mfg department.

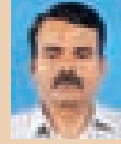
Mr Karthikeyan K who had joined KR in Mfg department in March 1984 is retiring from the P&U department.

Mr Antony G who had joined KR in P&A department in May 1984 is retiring from the HR department.

Mr Suresh Kumar P who had joined KR in P&A department in July 1984 is retiring from the Maintenance department.

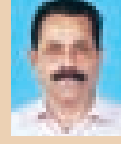
Mr Raveendra Kumaran K who had joined KR in TSD department in March 1987 is retiring from the F&S department.

Mr Divakaran PB who had joined KR in Materials department in April 1987 is retiring from the Projects department.

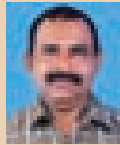
Mr Revikumar MK who had joined KR in Security department in September 1991 is retiring from the HR department.

Mr Rajasekharan Nair MK who had joined KR in Security department in June 1994 is retiring from the same department.

Mr Balakrishnan PK who had joined KR in Security department in November 1995 is retiring from the F&S department.

Mr Raveendran K who had joined KR in Security department in July 1999 is retiring from the same department.

Mr Shamshudin M who had joined KR in Security department in July 1999 is retiring from the same department.

Mr Thilakan VM who had joined KR in Security department in July 1999 is retiring from the same department.

Suresh MK departs

We deeply mourn the sad and untimely demise of **Mr Suresh MK**, Maintenance Department who passed away on 10 October.

“Mr Suresh was a sincere and dedicated person. He followed a disciplined and neat manner while at work”, says his colleague Mr MP Venugopal/Maintenance.

He had joined Kochi Refinery in January 1987 in S&OM Department. He was 56 years old. He is survived by his wife, Ms Sobha and son Mr Vishnu.

A gentle person

We deeply mourn the sad and untimely demise of **Mr Muralaedharan Nair K**, Security Section who passed away on 28 October. He was always calm and gentle, says his colleague Mr Mohanan PT/Security. Mr Muralaedharan was a native of Shertallai and had served the Indian Navy prior to joining KR.

“A smart sailor and a self-reliant person,” says Mr Anilkumar S/ Security who has also worked with him at Indian Navy. “He was God-fearing and had deep knowledge in great epics like *Ramayanam* and *Mahabharatham*.”

Mr Muralaedharan had joined Kochi Refinery in July 1999 in Security Section. He was 55 years old. He is survived by his wife Ms Sreekala, daughters Ms Athira S and Ms Arathi S.

Mr Bijoy KI/Maintenance is known for his love for photography. He has a numerous collection of nature photographs of birds and Nature. Recently, the Cochin Natural History Society had conducted a photo exhibition - Whispers from Nature, showcasing birds and biodiversity of Kerala and Western Ghats, which contained 175 photographs taken by Mr Bijoy. The exhibition was conducted at Durbar Hall Art Gallery, Ernakulam which incorporated works by 20 photographers including Mr Prasad M George/ Retd. KR and his spouse.

Whispers from Nature

New Leaf

Turn a new leaf in your life for Mother Nature. Make a change in your lifestyle. Think how you could contribute to the sustainability of nature by transforming your work place, home and beyond. And Act Now.

This column is set to showcase the green initiatives of Kochrefiners

A Bouquet of flowers

“I feel refreshed when I am among the flowers”, says Ms Elizabeth George, as she moves about in her garden. Ms Elizabeth George, W/o Mr George Abraham, retired KR employee and mother of Ms Suba George/HR loves flowers and gardening. “Gardening has been our passion since generations”, says Ms Suba.

When JD approached Ms Suba for this page, she was reluctant as plants and flowers were few in this season, she said. However, we were in for a surprise when we were greeted with anthuriums, orchids, bridal bouquets, chethi, alamanda, table rose, African violets, *shankapusham* and hydrangea blooms. Not to mention the medicinal plants like aloe vera, mint, *neelakoduveli*, *aadalodakam*, *karunochi*, etc. Vegetable and fruit plants include ladies finger, Chinese orange, lime, *koorka*, brinjal, koval and more.

While Ms Suba and her father works in the garden occasionally, it is her mother who spends more time in the garden with weeding, pruning, etc. “The Hydrangea flowers which grow with the early sunrays are blue and those which grow facing the setting sun are pink”, she says, with a note of expertise.

A beautiful garden is truly a family affair. It is no wonder that the George family has a trailing story of beautiful gardens wherever they go!

Productivity Award for M/s Albanna Engineering LLC

M/s Albanna Engineering LLC won the productivity award for September in appreciation of their performance in the mechanical works of DHDT unit. The award was celebrated with the entire workforce of M/s Albanna and lunch packets were distributed to them. Mr BK Datta, Director (Refineries) was present on the occasion and joined for the lunch along with other BPCL / EIL officials, RCMs of DHDT package contractors and their key personnel.

The productivity award, which is awarded every month to the best performing contractor, is one of the many initiatives introduced by team IREP with a view to provide encouragement to the stakeholders involved in the project execution process.

Awareness Camp on communicable diseases

An awareness camp on communicable diseases was conducted at IREP site on 20 October in association with Community Health Centre, Vadavucode. A Team comprising company doctors, IREP Infra group and officials from Kerala State Health Department was formed so as to inspect the site. The workmen engaged with the contractors participated in the sanitation drive against the menace of dengue. An awareness session was also conducted where the participants were educated about the ways and means to keep the premises clean and avoid spread of diseases.

Mounded LPG/Propylene Storage System for IREP

Mr P Kumaraswamy, ED (Projects) lighting the traditional lamp to mark the commencement of Hydro test procedure of Mounded LPG/Propylene bullet.

The hydro-test procedures of first bullet (YT 626) of Mounded LPG/Propylene storage system which is installed as part of Integrated Refinery Expansion Project (IREP) commenced on 13 October. Mr

P Kumaraswamy, ED (Projects), Mr G Radhakrishna Pillai, DGM (E&C), Mr P Murali Madhvan, DGM (OM&S), Mr S Ravindran, GM (Construction), EIL, Mr RA Rupnar (MD), M/s Fabtech Projects and officers of BPCLKR & EIL were present during the occasion.

Mounded LPG/Propylene storage system consists of 2 LPG bullets & 4 LPG/Propylene bullets each of Capacity 3630 m³ with 8 m (Diameter), 88 m overall length and erection weight of 1000 MT. The project is executed by M/s Fabtech Projects & Engineers Ltd.

OISD audit completed

Team IREP hosted a panel of senior officials from OISD for a comprehensive safety audit of the IREP site. The panel included Mr HIRAK DUTTA, Former ED, OISD, Mr A.K. Arora, Addl. Director, OISD and Mr Ian Thorpe, VP, HSE, HMEL. The audit was conducted over a period of three days from 12 to 14 October. The entire process offered an opportunity for the team to illustrate the various initiatives and best practices implemented at the IREP premises. There were many insights obtained from the observations articulated by the team of senior officials. It was also an opportunity for introspection of the safety standards and would indeed enable a safer work environment at the site. Safety First, Safety Must

NHT/ISOM unit of IREP picks up pace

The NHT/ISOM unit of IREP has been envisaged as a revamp project, utilizing the existing NHDS and Reformer units. UOP is the process licensor and the capacity of both the units is 0.36 MMTPA. The isomerization unit will upgrade light naphtha feed to a high octane gasoline blending component for production of finished gasoline consistent with Euro IV/V product specifications. Though envisaged as a low cost revamp projects, many of the existing equipment had to be replaced based on health study and also on process reasons.

Executing the project amidst the running refinery units poses high safety risk due to proximity of LPG and NSU units close by and limited working space. To prepare the ground work isolation of all the piping including flare, CBD, OWS, process, and utility lines were done during the shutdown in March 2014.

Excavation for the equipment and technology structure foundations was faced with the unexpected risks of bunches of electrical cables. Controlled manual excavation with close monitoring was done to avoid

damages to the cables. The location of the 60 meter high DIH column and stabilizer column were changed during the course to avoid fouling with the cable bunches present.

The project has come out of these fouling issues now and is picking up pace. TS-1 and TS-3 foundations are completed. Structural erection and equipment erection activities have also commenced at site. Mechanical completion of the project is planned by mid 2016.

IREP Highlights

- Team IREP achieved 20 million LTA free man hours on 10 October.
- Hydro-test of all the loops of crude heaters completed.
- Crude column internals fixing completed.
- Reactor top section erected at FCCU.
- C 3 rectifier bottom section erected on foundation at FCCU.
- Hydro-test of all the loops for both the heaters of DHD T.
- East-West pipe rack of Sulphur block handed over to mechanical contractor for piping erection.
- Steam drum of MCC completed at Sulphur block.
- VGO tank YT-32 commissioned after completing all the jobs.
- Mechanical jobs of all 17 tanks of RODM plant completed.
- Statutory Hydro-test of HRSG IV completed on 20 October.

The reactor-regenerator package in FCCU is being executed by Essar-GRE consortium. The package includes the construction of three mammoth vessels: Reactor, regenerator and TSS. As of date, the execution is in its advanced stages and regenerator and TSS have already been erected on foundation. The top section of reactor was successfully erected on foundation in October 2015. Remaining jobs have been planned to be executed sequentially along with the progress of other jobs of the unit.

Process Safety Management

Road to improving plant safety begins with the development of the modern process safety management (PSM) systems and requirements. Efforts to improve plant safety were led by state-of-the-art functional safety systems. These systems enable the orderly shutdown of processing units when abnormal situations occur that are beyond the capabilities of the regulatory control system or operators to correct or to prevent a catastrophe.

By way of definition, PSM is the application of management systems to identify, understand and control process hazards, thus preventing process-related injuries and incidents. The goal is to minimize process incidents by evaluating the whole process. PSM came into widespread use after the adoption of OSHA Standard 29 CFR 1910.119 Process Safety Management of Highly Hazardous Chemicals in 1992. PSM covers:

- Process safety information
- Employee involvement
- PHAs
- Operating procedures
- Training
- Contractors

- Pre-startup safety reviews
- Mechanical integrity
- Hot work
- Management of change
- Incident investigation
- Emergency planning and response
- Compliance audits
- Trade secrets.

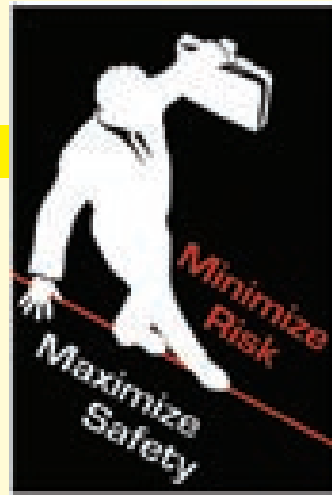
Another definition of PSM is “the proactive and systematic identification, evaluation and mitigation or prevention of chemical releases that could occur as a result of failures in processes, procedures or equipment.” PSM is intended to ensure freedom from unacceptable risk due to:

- Fire
- Explosion
- Suffocation
- Poisoning.

PSM at KR

As finalized in the Refinery Council, 5 Key Performance Indicators pertaining to process safety information are being monitored as part of PSM in Kochi Refinery:

1. No: of alarm disabled
2. No: of interlock bypassed

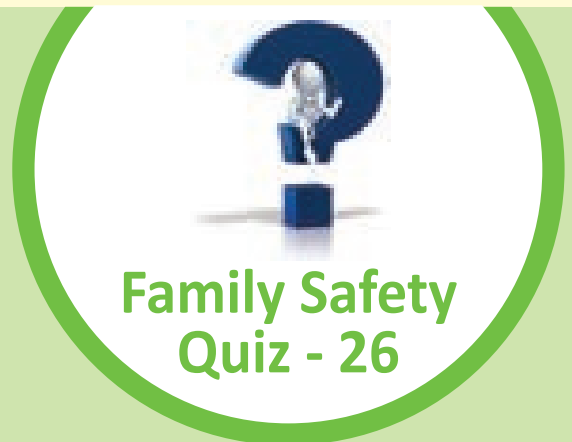
3. No: of leaks identified (HC, Utilities)
4. No: of times safety interlock activated and
5. No: of times PSV's to flare/ atmosphere is activated.

Modern hydrocarbon processing facilities have become increasingly more complex. Likewise, the risks in managing greater capacity refineries and petrochemical complexes have increased. Ensuring the safety of employees, the environment and physical plant assets in the event of an unexpected process excursion cannot be overstated. The development of new techniques and technologies designed to improve operational safety has evolved to meet these challenges.

1. If you don't take safety seriously, you don't hurt anyone but yourself.
a. True b. False
2. Having a positive attitude toward safety includes:
a. Using the personal protective equipment provided
b. Taking shortcuts to complete a job
c. Fooling around on the job
3. Most work accidents are caused by:
a. Unsafe equipment
b. Careless, unsafe acts
c. Unlabeled chemicals
4. If you've done a job many times without an accident, you can skip steps without any risk.
a. True b. False
5. Being upset or angry can create a poor safety attitude because:
a. It distracts you from your job, making risky mistakes more likely
b. You annoy other people
c. It might cause you to take time off from work
6. Every employee should take personal responsibility for every employee's safety.
a. True b. False
7. An example of taking the right attitude toward safety is to:
a. Know which safety rules aren't important
b. Indulge in horseplay only when your supervisor isn't around
c. Know and follow safety rules and work procedures
8. When you can't remember a particular safety procedure, you should:
a. Guess
b. Ask
c. Leave work
9. If you spot a possible safety hazard, you should:
a. Assume someone else will handle it
b. Ignore it
c. Fix it or report it
10. One way to demonstrate a positive safety attitude is to:
a. Volunteer to serve on a safety committee
b. Take safety posters home
c. Criticize people who follow safety rules

Answers to FSQ 25

1(A), 2(C), 3(B), 4(C), 5(C), 6(C), 7(C), 8(B), 9(B), 10(D)

Winner of FSQ 25

Jincy Jose, W/o Don Bosco Luiz/OM&S

The competition is open only for family members (spouse and children) of employees of BPCL KR/BPCLECS/KRECCS and CR School.

Send your entries to **Safety Quiz, JwalaDhwani Desk, BPCL KR** before **20 November**.

Gift coupon worth ₹1000 await you.

Gandhi Jayanthi Celebrations @ CRS

Floral tributes and speeches on the great principles of Mahatma marked the Gandhi Jayanthi celebrations conducted at CR School on 1 October. Ms Mala B Menon, Principal reminded the students of the need to follow the moral values. Archana Vijay and Arya S Binu of Std XI also spoke. ‘Gandhi’ onstage spoke on the moral deterioration in today’s world. The celebrations included a quiz programme, a bhajan led by Ms Deepthi and Ms Nimmi and a cleaning drive. The Head Boy, Karthik Raj, delivered the vote of thanks. The programmes were organised by the Students’ Council.

Choice School team receiving the winners trophy of 29th Refinian all Kerala Inter School Cricket Tournament from Hon’ble MLA Shri Hibi Eden. Cochin Refineries School team were the runners-up.

Std XI Commerce students at the Global Entrepreneurs Meet at Le Meridian, Kochi on 8 August

Programme at IIM

Mrs Mala B Menon Principal attended a programme for School Leaders at IIM, Ahmedabad from October 5 to 10 on Strategic Leadership in a Changing School Environment.

Lloyd Olivero and Shejeeb Manseer of Std XI secured the second prize in the Photoshop Designing contest in IT Bit Wiz hosted by Bhavan’s Adarsha Vidyalaya, Kakkanad on 3 October.

Jose V Sebastian and R Hariharan of Std XI secured the first prize for 3D modeling in ‘IT Bit Wiz’ an interschool competition hosted by Bhavans’ Adarsha Vidyalaya, Kakkanad.

Meera Sunil /Std X won the first prize in Hindi Elocution in ‘UMANG’ conducted by Vidyodaya School Thevakkal on 9 October.

ARIES
(21 Mar 20 April)

A careless attitude can also result in rising tensions in your professional life. Lack of discipline and overindulgence are other things to be mindful of at the moment. A strong work ethic and attention to detail means you can attack complex and difficult tasks.

TAURUS
(21 April 20 May)

The focus on your thinking and communications, making this a very busy time mentally. The increase in personal interactions, clearing paperwork and bills, receiving and sending letters and emails, and short trips around town, may leave you feeling scattered and mentally exhausted.

GEMINI
(21 May 20 June)

You should be feeling sociable and this is a good time for relaxation and entertaining. In relationships, you will attract loyal people or those looking for someone strong and reliable. New relationships are possible but are likely to evolve slowly.

CANCER
(21 June 20 July)

While not such a good time for reading the fine print or studying factoids, your mind is ready to dream up fantasies or obscure theories. You increased sensitivity to vibrational energy makes this a great time for working on anything involving harmony, like poetry, music and dance.

LEO
(21 July 21 Aug)

You have especially good social skills now so making new friends is favored as people appreciate your friendly attitude and pleasantness. An ideal time to push ahead in business or at work to climb up the ladder. You can methodically plans out your course of action in the most efficient way.

VIRGO
(22 Aug 23 Sept)

You can take the initiative and start projects with a high probability of success because you give it your all and people will take notice. Without a productive outlook for your intellect, your mind may dwell on negatives and you would find it difficult to get out of such a rut.

LIBRA
(24 Sept 23 Oct)

Negative thinking can lead to depression and difficulties communication. Harsh or critical words can then lead to relationships problems such as coldness, isolation or rejection. Any obsessive or compulsive tendencies you have can actually be harnessed to get a difficult task done.

SCORPIO
(24 Oct 22 Nov)

Your increased sensitivity to vibrational energy makes this a great time for working on anything involving harmony, like poetry, music and dance. You are keen to express your identity through these interactions, in person chatting, and bumping into people around town.

SAGITTARIUS
(23 Nov 20 Dec)

This is the ideal time to write down your plans for the year ahead. You may want to further a just cause or stand up for yours or someone else's rights. Relationships may be the source of sadness as it becomes difficult to express yourself.

CAPRICORN
(21 Dec 19 Jan)

A careless attitude may also add some tension to relationships if others pick this up as a lack of interest. Extra care is also need with money as there will be a tendency to splash out on luxuries you do not need. You will have a tendency to become overly assertive in this part of the month.

AQUARIUS
(20 Jan 18 Feb)

This is a good time for things requiring sustained concentration, patience and sound judgement. Business dealings and paperwork are favored. A common sense approach, attention to detail and long-term outlook make this an ideal time for setting long-term plans.

PISCES
(19 Feb 20 Mar)

Without a productive outlook for your intellect, your mind may dwell on negatives and you would find it difficult to get out of such a rut. Such negative thinking can lead to depression and difficulties communication. Don't suffer alone and ask for help if you need some.

Quiz Bowl

November 2015

Compiled by **S Parameswer/HR**

Readers, here is a new version of our Quiz Time by the same quiz master. Charge your grey cells and answer these 12 questions. Attractive prizes await you!

- 1 Identify this logo.
- 2 Unscramble: I T E M S R E P R I N T E D to mean "Made an error of judgement"
- 3 Who has been elected as the first male member of National Commission for Women?
- 4 Uber has launched a car pooling service called Uberpool. What is the competing service from Ola called ?
- 5 One of the following companies is not in the area of air-conditioning and refrigeration
(a) BPL (b) Lloyd (c) Thermax (d) Carrier
- 6 Who has been appointed as the brand ambassador of Tyre manufacturing Madras Rubber Factory Limited (MRF)?
- 7 India's first court (District & State) to be powered by solar energy has been recently inaugurated at ___?

- 8 Who is the director of Marathi film "Court", which was recently selected as India's official entry to Oscars?
- 9 One world, One family, One festival is the slogan used in which advertising
- 10 Which country / territory flag was raised at United Nations for the first time very recently ?
- 11 Unscramble L O S S B Y B I T to mean persons or a group that has the ability to influence the behaviour or opinions of others

- 12 Identify this logo.

Answers to QB-October 2015

1. India Post 2. Big Bazaar 3. Cow to Consumer 4. An advocate is a lawyer who can appear before a judge in a court and a Lawyer is somebody who can give legal advice and trained in law 5. Ashok Leyland 6. The World Anti-Doping Agency (WADA) 7. Richie Richardson 8. Jackie Collins 9. Mysore, Tiruchirapalli and Navi Mumbai 10. DESPICABLE 11. HYPOCRITE 12. NABARD

Winner of QB-October 2015 - **G Sivaprakasam/P & CS**

Name :

Staff No. Dept.

Send your entries to Mr SP Quiz Bowl, *JwalaDhwani* desk, BPCL Kochi Refinery, before **20 November**.

तेरा हाथ मेरे साथ

■ दुर्गा प्रिया जी/पी&सीएस विभाग

(हिंदी पखवाड़ा समारोह-2015 के सिलसिले में कोच्चि रिफ़ाइनरी कर्मचारियों के लिए आयोजित 'बोलती तस्वीर' प्रतियोगिता में प्रथम पुरस्कार प्राप्त कहानी)

देर रात हो गई। सब मुन्नी के कमरे से जा चुके थे। भाई दीपक आकर बोले, “दीदी कल सुबह उठना है न? क्यों, नींद नहीं आती?” वह दीदी के पास आया तो देखा कि दीदी की आँखों से आँसू बह रहा है। “दीदी! क्या हो गया? कल आपकी शादी है, क्या हुआ, आप यहाँ से जाना नहीं चाहती? या अकेले में डर हो रहा है?” दीपु ने हँसकर पूछा। “कुछ नहीं पगले, ऐसे ही..... तू जा, मैं सोने वाली हूँ।” दीपक ने दीदी के आँसू पोंछे और गए। माँ-बाप जल्दी में थे, कल बेटी की शादी है न।

मुन्नी अपने कमरे में अकेली सोच रही थी। सब बेटियों को माईके से रवाना होते वक्त दुःख होता है। लेकिन मुन्नी का दुःख दुगुना है। वह सो न पाई।

उसकी आँखों के सामने वह दिन आया

जब माँ-बाप की मृत्यु के बाद उसे कॉलनी के किराए के घर से निकाल दिया गया था। सड़क में उसे एक औरत मिली थी, वह बड़े प्यार से उसे घर ले गई थी। वहाँ बहुत सारी औरतें थी और उन्हें प्यार करने के लिए कई मर्द आते थे। उसको अपने दिल में लगा कि यह जगह ठीक नहीं है और वह वहाँ से भाग गई थी। सड़क पार करने वाली थी, भीड़ इतनी भारी थी कि पार नहीं कर पा रही थी और वहाँ उसका हाथ एक आदमी ने पकड़ा था। और आज तक उसने हाथ न छोड़ा, जो वे कल दूसरे के हाथ में देंगे।

वे देवता समान आदमी मुन्नी की कहानी सुनकर उसे अपने घर ले गए थे। उनकी बीवी भी मुन्नी को पाकर

बहुत खुश थी। उन्होंने कानूनी तौर से मुन्नी को गोद लिया था।

मुन्नी पलटकर लेटी, नींद कहाँ आती है। डैडी-मम्मी ने मुझे कितना प्यार दिया, यह सही है कि उनके बच्चे नहीं थे। मुन्नी को जैसे स्वर्ग मिल गया, अच्छी पढ़ाई, प्यार-व्यार सब...।

वह दिन मुझे याद है जब डैडी ने मम्मी को उठाया था। दोनों बड़े खुश थे। मुन्नी को पता चला कि मम्मी की पेट में एक मेहमान आ रहा है। नौकरानी बाई ने मुन्नी से कहा “जब बच्चा आएगा तुझे वे फेंक देंगे।” लेकिन मुन्नी को विश्वास था कि डैडी - मम्मी का प्यार हमेशा उस पर रहेगा।

सुबह कब हुई पता नहीं, मम्मी की आवाज़ सुनकर मुन्नी उठ गई। मुन्नी ने मम्मी को गले लगाया और ज़ोर से रो पड़ी। मम्मी ने कहा “पगली रोती क्यों हो। तुम तो हमारी बड़ी बेटी है, तेरा हाथ डैडी ने थामा था, लेकिन हम बहुत खुश हैं, आज ये हाथ सोंपने के लिए बहुत अच्छे हाथ मिले हैं। तू ही हमारे घर की रोशनी है, पहले तुम्हीं खुशियाँ लाई इस घर में, तुम्हारी दुआ से एक बेटा मिला, तू बहुत अच्छी हो पगली, इसीलिए तुम्हें अच्छा साथ मिला है।”

मम्मी डैडी ने आँसू भरी आँखों से अपनी बेटी की विदाई की। भाई दीपु ज़ोर से रोने लगा। यह देखकर दुल्हे ने कहा- “आपने अपनी बेटी का हाथ मुझे सोंपा है, लेकिन आपका बढपन इसमें है कि वर्षों पहले आपने इसका हाथ थाम लिया था। और मैं वादा करता हूँ कि मेरे हाथ में आप ने सोंपे ये हाथ मैं कभी नहीं छोड़ूँगा।” ■

आएगा वह दिन

■ युवेता गणेशन/सीआर स्कूल

(हिंदी पखवाड़ा समारोह-2015 के सिलसिले में स्कूल छात्रों के लिए आयोजित कविता रचना प्रतियोगिता में प्रथम पुरस्कार प्राप्त कविता)

मेरा भारत ! आएगा वह दिन
जब अपना शासन हम स्वयं करें
अपना शासक हम स्वयं चुनें।
जाति के नाम पर आपस में न लड़ें
इर्ष्या से ऊँच-नीच का भेद न करें!

मेरा भारत ! आएगा वह दिन
जब अपने देश में भुखमरी न हो
कोई इनसान न हो जिका अपना घर न हो।
कोई गाँव न हो जहाँ यात्रा की सुविधा न हो
कोई जगह न हो जहाँ इलाज की सुविधा न हो।

मेरा भारत ! आएगा वह दिन
जब मेरे देश के सभी जन शिक्षित हो
गाँव के सभी घरों में बिजली हो।
सब के लिए शुद्ध जल सुलभ हो
अमीर-गरीब, सब के लिए समान अधिकार हो।

मेरा भारत ! आएगा वह दिन
जब हम अपना मताधिकार नष्ट न करेंगे
हम रिश्तत न देंगे और न लेंगे
हम अपना काम स्वयं करेंगे
दुनिया के सामने एक नमूना बनेंगे।।

लोकोक्तियाँ - भाव एक, भाषा दो

As you sow, so shall you reap	जैसा बोओगे वैसा काटोगे
More to it than meets the eye	दाल में काला
Between the devil and the deep sea	आगे कुआँ पीछे खाई
When in Rome, do as Romans	जैसा देश वैसा भेष
It is no use crying over spilt milk	अब पछताए होत क्या जब चिड़िया चुग गई खेत
A fog cannot be dispelled by a fan	ओस चाटने से प्यास नहीं बुझती
Do evil & look for like	जैसी करनी वैसी भरनी
As the king so are the subjects	जैसा राजा वैसी प्रजा
Half knowledge is dangerous	नीम हकीम खतरा-ए-जान
A honey tongue, a heart of gall	मुख में राम, बगल में छुरी
Pure gold does not fear the flame	सांच को आंच क्या
Great cry little wool	नाम बड़े और दर्शन छोटे
Barking dogs seldom bite	जो गरजते हैं वो बरसते नहीं

സൽബുദ്ധി വൈകിപ്പോയി

■ ഗിരിജ ശിവകുമാർ/
W/o എൻ ശിവകുമാർ/എച്ച് ആർ

സമീപകാലത്ത് അന്തർജ്ജനം ആത്മഹത്യ ചെയ്തു. അന്നത്തെ പത്രത്തിന്റെ തലക്കെട്ട് അതായിരുന്നു. ആ ഭാഗത്തുള്ളവരെക്കൊണ്ട് അതാവാൻ കേട്ട് തെളിയിച്ചു. ഇന്നലെ രാത്രി എട്ടുമണിക്കൂറോളം അന്തർജ്ജനത്തെ അമ്പലത്തിൽ വെച്ചു കണ്ട അമ്പലം ഫ്രണ്ട്സിന് ഒന്നും മനസ്സിലായില്ല. പിന്നീട് കൂടിയ ലോചിച്ചവർ പരസ്പരം പറഞ്ഞു. അന്തർജ്ജനത്തിന്റെ മനസ്സ് എന്നും ഒരു നെരിപ്പോട് പോലെയായിരുന്നു. എല്ലാം ഉള്ളിൽ കൊണ്ടു നടക്കുകയായിരുന്നു. ഒന്നും ഒരിക്കലും ആരോടും പറയാതെ പുറമേ ചിരിച്ച് ധൈര്യവതിയായി അഭിനയിക്കുകയായിരുന്നു. ഒരു പരിധി വരെ അവർ അതിൽ വിജയിക്കുകയും ചെയ്തിരുന്നു. ആളുകൾ പലതും പറയുന്നുണ്ടായിരുന്നു. അവർ മരണക്കുറിപ്പ് എഴുതിയിരുന്നില്ല. ഫിനോബാർബിടോണും, കാമ്പോസ് 5 എംജിയും ഓരോ കുപ്പി മുഴുവനായും വിഴുങ്ങിയിരുന്നു. ശരീരത്തിൽ മുറിവുകളും ചതവുകളും ഉണ്ടായിരുന്നു. അടിയേറ്റ പാടുകൾ കവിൾത്തടങ്ങളിൽ തിണർത്തിരുന്നു. പോസ്റ്റ്മോർട്ടത്തിൽ കണ്ടത് അവ

രിൽ ബലപ്രയോഗം നടന്നിരുന്നു എന്നാണ്. അവർക്കീ ഗുളികകൾ എങ്ങനെ കിട്ടി എന്നു മനസ്സിലായില്ല. അവരുടെ ഭർത്താവ് നീലകണ്ഠൻ നമ്പൂതിരിയെ പോലീസ് തെളിവുകളുടെ അറസ്റ്റ് ചെയ്തു. അദ്ദേഹത്തെ നാർക്കോട്ടിക് ടെസ്റ്റിന് വിധേയനാക്കി. ടെസ്റ്റിൽ എല്ലാം തെളിഞ്ഞു. നമ്പൂതിരി അന്തർജ്ജനത്തെ വിവാഹം കഴിച്ച നാൾ മുതൽ പീഡിപ്പിക്കാൻ തുടങ്ങിയതാണ്. ഡോമിനേഷൻ അതുമാത്രമായിരുന്നു അയാളുടെ ഇഷ്ടവിനോദം. നമ്പൂതിരി ഒരു സാഡിസ്റ്റ് ആയിരുന്നു എന്നു തെളിഞ്ഞു. നമ്പൂതിരി എന്നും ഭാര്യയെ അടിക്കുമായിരുന്നത്രേ. ഒരിക്കൽ ഒരു തെറ്റിദ്ധാരണയുടെ പേരിൽ ഓഫീസിലെ ഫയൽ കമ്പ്യൂട്ടറിൽ നിന്ന് ഇറേസ് ആയതിന്റെ പേരിൽ അയാൾ ഭാര്യയെ വളരെയേറെ ഉപദ്രവിച്ചിട്ടുണ്ട്. കവിളിനിരുവശത്തും പല പ്രാവശ്യം അടിച്ചു. ശരീരത്തിന്റെ മർമ്മഭാഗങ്ങളിലൊക്കെ അടിക്കുകയും തെക്കുകയും ഒക്കെ ചെയ്തു. ഭാര്യയെ കൈ കെട്ടിയിട്ട് അയാൾ ബലപ്രയോഗം നടത്തി. ഏത് മൃഗീയവികാര

മാണ് അയാളെക്കൊണ്ടിതൊക്കെ ചെയ്തിപ്പിച്ചതെന്ന് അയാൾക്കു തന്നെ അറിയില്ല. അന്ന് അന്തർജ്ജനം എല്ലാം സഹിച്ചു പിടിച്ചു നിന്നു. അന്തർജ്ജനത്തിന് നമ്പൂതിരിയെ ജീവനായിരുന്നു. അന്തർജ്ജനത്തിന്റെ മാതാപിതാക്കൾ അവരെ നടതള്ളി പടിയടച്ച് പിണ്ഡം വച്ചതാണ്. അവർ മാനഹാനി ഭയന്ന് ഒന്നും പുറത്തുനടന്നതായി ഭാവിച്ചില്ല. മരുന്നൊക്കെ കഴിച്ച് മരുന്നൊക്കെ പുരട്ടി മുറിവുകളൊക്കെ ഉണക്കി. പക്ഷേ അവരുടെ മനസ്സിനേറ്റു മുറിവ് ഒരിക്കലും കരിയുന്നതായിരുന്നില്ല.

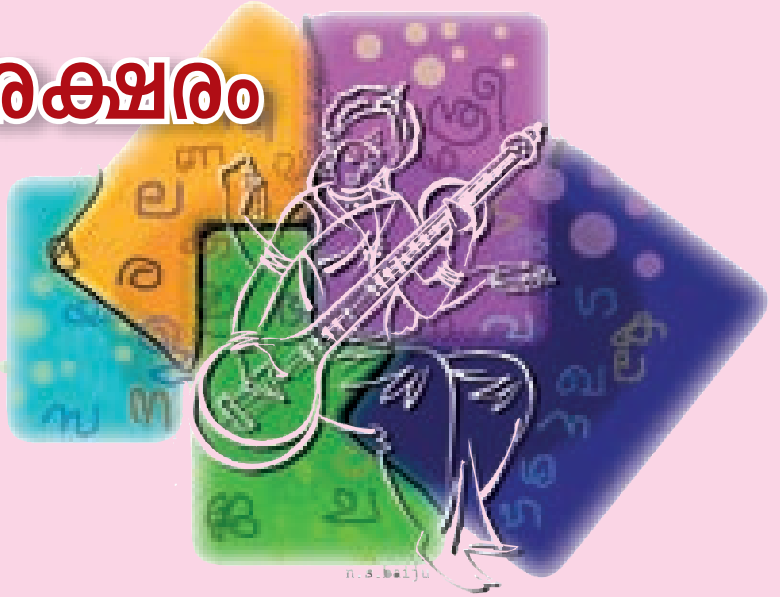
വർഷങ്ങൾ അവർ ഒരുമിച്ചു തന്നെ കഴിഞ്ഞു. നമ്പൂതിരി എന്നും ഡോമിനേഷൻ തന്നെയായിരുന്നു എന്നാണ് നാർക്കോട്ടിക് ടെസ്റ്റിൽ തെളിഞ്ഞത്. നമ്പൂതിരിയുടെ അച്ഛൻ നമ്പൂതിരിയെ വഴിതിരിച്ചു വിട്ടതാണ്. ഭാര്യയെ ഇങ്ങനെ ഡീൽ ചെയ്യണമെന്ന് അച്ഛൻ പഠിപ്പിച്ചുവിട്ടിരിക്കുന്നു. നമ്പൂതിരി ഒരു യാഥാസ്ഥിതിക കുടുംബത്തിൽ പെട്ടയാളാണ്. അന്തർജ്ജനം നാലു പ്രാവശ്യം ഗർഭവതിയായിട്ടുണ്ട്. പക്ഷേ ഒന്നുപോലും തങ്ങിയില്ല. ഒരു കുഞ്ഞ് ചാപിള്ളയായി പുറത്തുവന്നു. പിന്നൊരു കുഞ്ഞ് മൂന്നുവയസ്സിൽ ചെമ്പുകലത്തിൽ നിറച്ചുവെച്ചിരുന്ന വെള്ളത്തിൽ വീണ് മരിച്ചു.

നമ്പൂതിരി ഒരു സമയത്ത് നോക്കുമ്പോൾ വലിയ സ്നേഹം. വേറെയും സമയത്ത് ഭയങ്കരമായി അയാൾ അന്തർജ്ജനത്തെ ദ്രോഹിക്കും. ബാലൻസ് അല്ല. അന്തർജ്ജനം പേടിച്ചുവിറച്ചാണ് നമ്പൂതിരിയോടൊപ്പം വർഷങ്ങൾ കഴിഞ്ഞുവന്നിരുന്നത്. ഇറങ്ങിപ്പോകാൻ അന്തർജ്ജനത്തിന് ഒരിടം വേറെയില്ല. എന്തുചെയ്യും? ജോലിയൊക്കെ പ്രായപരിധി കഴിയും വരെ ശ്രമിച്ചിരുന്നെങ്കിലും ഒന്നും കിട്ടിയില്ല.

അവസാനം പോലീസ് കൺക്ലൂഷൻ ലെത്തി. മർദ്ദനവും ഡോമിനേഷനും ഒരു വലിയ കാലയളവ് അന്തർജ്ജനം സഹിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഡിപ്രഷന്റെ ഒരു പീക്ക് ഘട്ടത്തിൽ അവർ ആത്മനൊമ്പരം സഹിക്ക വയ്ക്കാതെ സ്വയം മരണം വരിച്ചതാണ്. പാവം അവരെ കുറ്റം പറയാൻ വയ്യ. ഇത്രയുമൊക്കെ സഹിച്ച് അവർ പിടിച്ചു നിന്നില്ലേ. മരിക്കുമ്പോൾ

അമൃതാകുമാരം അക്ഷരം

■ ചെന്നിത്തല ഗോപിനാഥ്/നിട്ടയേർവ്വ

അക്ഷര ദേവതേ വാണീസ്വരൂപിണീ
സ്വരസുധരാഗങ്ങൾ നിന്റെ സാക്ഷ്യം
തിരുശ്രേയസ്സെന്നും ഭാഷാന്തരങ്ങളായ്
ഭൂമുഖമർത്ത്യർ ലിപികളാക്കി.

അക്ഷരശേഖരം കോർത്തിണക്കാൻ - സൃഷ്ടി
ഹൃദ്യമാം തൂലിക നൽകിയെങ്കിൽ
ആഗോളശ്രേണിയിലൊട്ടെത്ര ഭാഷ്യമാം
ബ്രഹ്മാണസകാവ്യങ്ങൾ ചാർത്തി നൽകാം.

അക്ഷരം കോർത്തൊന്നു കുർമ്മം കുറിക്കുകിൽ
തൂലികയ്ക്കത്രമേൽ മുർച്ചയേറും
കൺകണ്ടതൊട്ടും കളങ്കപ്പെടുത്താതെ
കാത്തുവേണം ചൈത്രം രൂപമാക്കാൻ.

അക്ഷരങ്ങൾ ശ്രേഷ്ഠഗുരുപാദ്യമെന്നും
ജാള്യം മറന്നതിൻ ദാസ്യനാകാൻ
മറ്റൊന്നിലില്ലാത്ത ദാർഷ്ട്യം തരും-ഗുരു
ദക്ഷിണയില്ലാതെ ഭൃസമക്ഷം.

അക്ഷരം മിത്രമായ് മാറാൻ വിധിക്കുകിൽ
ഇല്ലിത്ര ധീരനായ് ഉറ്റമിത്രം
അകിടിൽ ചുരത്തും ക്ഷീരം കണക്കിനാ
പോഷണം സിരയിൽ പുഷ്പിയേകും.

അക്ഷരക്കുട്ടുകൾ കാവ്യം രചിക്കവേ
ഗാംഭീര്യമേറണം അർത്ഥവ്യന്ദനം
ആ വാക്കു കേൾക്കുകിൽ ഇമ്പം തുളുമ്പണം
അക്ഷരാർത്ഥത്തിലെ മുല്യബോധം.

അക്ഷരപ്പുനോപ്പിലെത്രയോ നിർലോഭ
വർണ്ണത്തിലാത്മമാം ചിത്രലാസ്യം
ആര്യന്റെ കിരണങ്ങളെന്ന പോലെത്രയോ
ദേശാന്തരങ്ങൾക്കു വ്യാപ്തിയേകാൻ,

അക്ഷരസാക്ഷ്യങ്ങളത്രേ മഹത്വരം
പുണ്യാർത്ഥനിധിയായ് ഓർത്തുവെയ്ക്കാൻ
കാലപ്രശോഭയിൽ ദിവ്യപ്രസാദമായ്
പൃഥ്വിതൻ ശൂന്യതേൽ കല്പമാക്കാം.

അക്ഷരം മുത്തായി ചിന്തുന്ന സർപ്പദം
ആത്മാപരാധത്താൽ മാറ്റുരച്ചാൽ
അത്യന്തപൂർവ്വമാം വ്യാജോക്തിയാൽ-മാർഗ്ഗേ
ആ നിധി ദുർവിധിയായ് ഭവിക്കാം.

പോലും അവർ തന്റെ നമ്പൂതിരി
യെ കാട്ടിക്കൊടുത്തില്ല. അതാണ്
പോലീസിനെ അമ്പരപ്പിച്ചത്. ആ
അന്തർജ്ജനം മനസ്സുകൊണ്ട് എത്ര
വലിയവളാണ്.

നമ്പൂതിരിയെ സൈക്യാട്രിക് ടെസ്റ്റു
കൾക്ക് വിധേയനാക്കി. ചെറുപ്പം
മുതൽ അയാളെ വളർത്തിയത്
ഈ രീതിയിലാണ്. സ്ത്രീകളെ
ബഹുമാനിക്കാൻ അയാൾക്കറി
യില്ല. അന്തർജ്ജനം ആത്മാഹുതി
ചെയ്തു കഴിഞ്ഞപ്പോൾ നമ്പൂതിരി
ഭ്രാന്തിന്റെ ചേഷ്ടകൾ കാണിക്കാൻ
തുടങ്ങി. അയാളെ ചികിത്സയ്ക്കു
വിധേയനാക്കി.

വർഷങ്ങൾ കഴിഞ്ഞു. നമ്പൂതിരി
രിക്കു സുഖമായി. ഭ്രാന്ത് നിശ്ശേഷം
മാറി. പക്ഷേ ഇന്നയാൾക്ക്
ആരുമില്ല. അന്തർജ്ജനത്തിനു

തന്നോടുണ്ടായിരുന്ന സ്നേഹം
ഇന്നയാൾക്ക് പൂർണ്ണമായും
മനസ്സിലായി. പക്ഷേ അയാൾ
വൈകിപ്പോയിരുന്നു. ഇല്ലം
കാടുപിടിച്ചു കിടക്കുന്നു. അയാൾ
കാടു വെട്ടിത്തെളിച്ചു. അന്തർജ്ജനത്തിന്റെ
പേരിൽ അവിടെ ഒരു വിദ്യാലയം
പടുത്തുയർത്തി. ഒരു യോഗാ
സെന്ററും അന്തർജ്ജനത്തിന്റെ
പേരിൽ തുറന്നു. പക്ഷേ അയാൾ
ഒരു രാത്രി പോലും സുഖമായി
ഉറങ്ങിയില്ല. വർഷങ്ങളായി
അന്തർജ്ജനത്തിനെ പീഡിപ്പിച്ചതിന്റെ
ഓർമ്മകൾ അയാളെ വേട്ടയാടി.
കുറ്റബോധം കൊണ്ടയാൾ വീർപ്പു
മുട്ടുകയായിരുന്നു. ഒരുപാട്
അമ്പലങ്ങൾ തോറും കയറിയിറങ്ങി
തെറ്റുകൾക്കു

പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്തു. പക്ഷേ
മനസ്സു പറഞ്ഞു. എന്റെ ദേവി
എന്നെ വിട്ടുപോയല്ലോ. പോകാൻ
ഞാൻ കാരണമായല്ലോ. വർഷങ്ങൾക്കുശേഷം
ദേവി മെമ്മോറിയൽ സ്കൂളിൽ
ക്ലാസ്സെടുത്തു കൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ
അന്തർജ്ജനം തന്നെ മാടി
വിളിക്കുന്നതായി നമ്പൂതിരി
ക്കുതോന്നി. നമ്പൂതിരി യാത്രയായി.
തിരിച്ചുവരാൻ പറ്റാത്ത ദേവിയുടെ
ലോകത്തിലേക്ക്. അവിടെ
യെങ്കിലും അയാൾ ദേവിക്ക്
സ്വസ്ഥത കൊടുത്തിരുന്നെങ്കിൽ...! ■

കിംഗ്ഡം

■ ശോഭ പ്രഭു ആർ/പ്രോജക്ട്സ്

കവലയിലെ വിളക്കുകാലിൽ കരിങ്കല്ലുകൊണ്ട് അടിക്കുന്ന ശബ്ദം രാത്രിയുടെ നിശബ്ദതയിൽ ശരിക്കും മുഴങ്ങുന്നുണ്ടായിരുന്നു. രുശ്മിയുടെ വീടിന്റെ അപ്പുറത്ത് തറവാട്ടുവക മരുന്നുകടയാണ്. അതിന്റെ പറ്റുവാക്ക് തറവാട്. തറവാടിനോടു ചേർന്ന് അപ്പുറത്ത് വെങ്കടേശ ജ്യേഷ്ഠന്റെ വീടാണ്. ആ വീട് കഴിഞ്ഞാൽ പിന്നെ നാലും കൂടിയ ഒരു കവലയും, കവലയുടെ നടുവിലായിട്ട് ഒരു വലിയ വിളക്കു കാലും ഉണ്ട്. മുമ്പൊക്കെ കോർപ്പറേഷനിൽ നിന്ന് ആളു വന്ന് അതിൽ വിളക്കു കൊളുത്തുമായിരുന്നു. ഇപ്പോൾ വൈദ്യുതി വിളക്കുണ്ട്. ആ വിളക്കു കാലിന്റെ ചുവട്ടിലാണ് കങ്കാരൂവിന്റെ സ്ഥിരമായ വാസം. അവളുടെ ശരിയായ പേര് ആർക്കുമറിയില്ല. കുറഞ്ഞുവെച്ചിട്ടുള്ള

ഒരു രൂപമാണ് അവളുടേത്. നൈലക്സിന്റെ ബ്ലൗസും സാരിയുമാണ് സ്ഥിരവേഷം. സാരി ഉടുത്തു കഴിഞ്ഞിട്ട് അത് മുട്ടോളം പൊക്കി വയ്ക്കും. മുടിയാണെങ്കിൽ നന്നായി മെടഞ്ഞിട്ട് റിബൺ കെട്ടി മുകളിലേക്ക് കെട്ടി വയ്ക്കാറാണ് പതിവ്. അവളെപ്പറ്റി ആളുകൾ പലതും പറഞ്ഞു കേട്ടിട്ടുണ്ട്. അച്ഛനും അമ്മയും മരിച്ചപ്പോൾ സ്വത്തു മുഴുവനും ഇളയച്ഛൻ കൈക്കലാക്കി, അവളെ വീട്ടിൽ നിന്ന് പുറത്താക്കുകയും ചെയ്തു. ഇങ്ങനെയാണ് പൊതുവേ ആളുകൾ അവളെപ്പറ്റി പറയാറ്. വേറെ ചിലർ പറയും, കുട്ടികൾ ജനിക്കാത്തതുകൊണ്ട് ഭർത്താവിന്റെ വീട്ടിൽ നിന്ന് പുറത്താക്കിയതാണെന്ന്. ഏതാണ് ശരിയെന്നൊന്നും ആർക്കുമറിയില്ല. കങ്കാരൂ പകലു മുഴുവനും വിളക്കു കാലിന്റെ ചുവട്ടിൽ കഴിച്ചുകൂട്ടും. മഴക്കാലത്തും രാത്രിസമയത്തും വാസം തൊട്ടടുത്ത കടത്തിണ്ണയിലാണ്. വെളുപ്പിന് എഴുന്നേറ്റ് തൊട്ടടുത്ത ടാപ്പിൽ നിന്ന് വെള്ളം കോരി കുളിക്കും. വസ്ത്രങ്ങൾ അലക്കി വിളക്കുകാലിന്റെ ചുവട്ടിൽ ഉണക്കാനിടും. പിന്നെ, വിളക്കുകാലിന്റെ ചുവട്ടിൽ വെറുതെ ഇരിക്കും. ആരെങ്കിലും എന്തെങ്കിലും ഭക്ഷണം കൊടുത്താലും അവൾ വാങ്ങിക്കില്ല. അവളുടെ ഭക്ഷണം എപ്പോഴാണെന്നോ എന്താണെന്നോ ആർക്കും അറിയില്ല. ചില ദിവസങ്ങളിൽ വിളക്കുകാലിന്റെ ചുവട്ടിൽ അടുപ്പുകുട്ടി പാചകം ചെയ്തതായി കാണാം.

തന്നെ കല്യാണം കഴിച്ചുകൊണ്ടുവന്നപ്പോൾ മുതൽ കങ്കാരൂവിനെ രുശ്മി കാണാറുണ്ട്. അതിനുശേഷം ഇപ്പോൾ കൊല്ലങ്ങൾ എത്രയായി. തന്റെ മക്കളും വളർന്നു വലുതായി. ഇപ്പോൾ കാഴ്ചയിൽ കങ്കാരൂവിന് ഒരു 45-50 വയസ്സുണ്ടാകും. സമ്പാദ്യമായി സാമാന്യത്തിലധികം ഭ്രാന്തും. 18-20 വയസ്സുള്ള ഒരു മകനുണ്ട്. അവന്റെ അച്ഛനാരാണെന്ന് ആർക്കും അറിയില്ല. അവനും അമ്മയെപ്പോലെ കുറഞ്ഞുവെച്ചിട്ടാണ് പൊക്കം കുറഞ്ഞ ഒരു രൂപമാണ്. അവനെ ആദ്യമൊക്കെ കങ്കാരൂ കൈയിൽ എടുത്തുകൊണ്ടുനടക്കുമായിരുന്നു. അവനു ആരേഴു മാസമായപ്പോൾ ഒരു സാരി അവൾ തന്റെ കഴുത്തിൽ കുട്ടികെട്ടി, ഒരു കുഞ്ഞിന് ഇരിക്കാൻ പാകത്തിൽ ഒരു സഞ്ചിയുണ്ടാക്കി. ഇരുപത്തിനാലു മണിക്കൂറും അവൻ ആ സാരിസഞ്ചിയിൽ വിശ്രമിച്ചു. അവനെ അഞ്ചാറു വയസ്സുവരെ അവൾ അങ്ങനെ കൊണ്ടുനടന്നു. അങ്ങനെയാണ് അവൾക്ക് കങ്കാരൂ എന്ന പേര് വന്നത്. ആ മകൻ ഇപ്പോൾ അടുത്തുള്ള വീടുകളിൽ

വിറകു കീറിക്കൊടുത്തും കമ്പോളത്തിൽ നിന്ന് സാധനങ്ങൾ വാങ്ങിച്ചു കൊടുത്തുമാണ് അമ്മയുടേയും തന്റെയും കാര്യങ്ങൾ നടത്തുന്നത്.

ചിലപ്പോൾ രുശ്മി അതിലെ കടന്നുപോകുമ്പോൾ കാണാറുണ്ട്, കങ്കാരൂ ഇരുന്ന് വിങ്ങി വിങ്ങി കരയുന്നത്. ചിലപ്പോൾ ഇരുന്ന് പല്ലിറുമ്മി ആരേയോ ശപിക്കുന്നതും കേൾക്കാം. ആരെങ്കിലും അതിൽ സഹതപിക്കാനോ, ചിരിക്കാനോ, കാര്യം തിരക്കാനോ പോയാൽ സംഗതി കൃഷ്ടത്തിലാകും. കുറച്ചു കരിങ്കല്ലുകൾ അവൾ അവിടെ കുട്ടിവെച്ചിട്ടുണ്ട്. അതിൽ നിന്ന് ഒരു കല്ലെടുത്ത് അവൾ എറിയാൻ ഓങ്ങും. കല്ലെറിയാറില്ല. ഓങ്ങി പേടിപ്പിക്കാനോ യുള്ളു. മാത്രമല്ല, തെറിയും അശ്ശീലവും പറയും. ഈയിടെയായി കങ്കാരൂവിന് വേറെ ഒരു ശീലം കൂടി തുടങ്ങിയിട്ടുണ്ട്. കരിങ്കല്ലുകൊണ്ട് ഇരുമ്പിന്റെ വിളക്ക് കാലിൽ അടിച്ചു ശബ്ദമുണ്ടാക്കുക. ഒരു താളത്തിലാണ് അവൾ ആ ശബ്ദം ഉണ്ടാക്കുന്നത്. ചിലപ്പോൾ ആ ശബ്ദത്തിന് ഭയങ്കര കാഠിന്യമായിരിക്കും. ചിലപ്പോൾ വാശിയായിരിക്കും കൊട്ട്. മറ്റു ചിലപ്പോൾ വിഷാദമായിരിക്കും. ശബ്ദത്തിലും താളത്തിലും എല്ലാം മാറ്റം വന്നുകൊണ്ടേയിരിക്കും. ഇന്ന് ഭയങ്കര സങ്കടത്തിലാണ് കൊട്ട്. രുശ്മി വിചാരിച്ചു. അവൾക്ക് മനസ്സിന് സുഖമില്ലെങ്കിലും, അവളുടെ മനസ്സും, വികാരവിചാരങ്ങൾക്ക് അടിമയാണ്. സാധാരണ മനുഷ്യരെ പോലെ അവൾക്കും വിഷാദവും സന്തോഷവും എല്ലാം ഉണ്ടാവും എന്നാണ് തോന്നുന്നത്.

ഒരു ദിവസം രുശ്മി ഉച്ചയ്ക്ക് ഊണും കഴിഞ്ഞ് മകളുടെ കുഞ്ഞിനേയും ഉറക്കി, അവളുടെ അരികത്ത് കിടന്ന് ഒന്നുമയങ്ങിക്കൊണ്ടിരുന്നതാണ്. അപ്പോഴാണ് കവലയിൽ നിന്ന് എന്തൊക്കെയോ ഒച്ചയും ശാപവാക്കുകളും കരച്ചിലും കേട്ടത്. രുശ്മി എഴുന്നേറ്റ് ടെറസ്സിൽ പോയി നോക്കി. ആരൊക്കെയോ കൂടി നിൽക്കുന്നു. നടുവിലിൽ കങ്കാരൂവും നിൽക്കുന്നുണ്ട്. അവളെ എല്ലാവരും കൂടി വഴക്കു പറയുന്നു. അവളും തിരിച്ച് എന്തൊക്കെയോ പറയുന്നുണ്ട്. എന്താണെന്ന് രുശ്മിയ്ക്ക് വ്യക്തമായില്ല. സംഗതി മുഴുവൻ മനസ്സിലായത് വൈകീട്ട് വെലക്കാരി ദുമ്മി വന്നപ്പോഴാണ്. ആ പ്രദേശത്തെ ഒരു പ്രമാണിയുടെ പത്തോ പതിനൊന്നോ വയസ്സു പ്രായമുള്ള പേരക്കുട്ടിയെ അവൾ കരിങ്കല്ലുകൊണ്ടു പേടിപ്പിച്ചതാണ് പ്രശ്നം. അവൻ അവളെ നോക്കി എന്തോ വൃത്തികേട് പറഞ്ഞതുകൊണ്ടാണ് അവൾ അങ്ങനെ പേടിപ്പിച്ചതെന്നായിരുന്നു അവളുടെ പാദം. കേട്ടപ്പോൾ രുശ്മിയ്ക്കും തോന്നി അവൾ പറഞ്ഞതും ന്യായമാണെന്ന്. അവൾ അവിടെ ആ കവലയിൽ സ്ഥിരം താമസമാണ്. മുഴുഭ്രാന്താണെങ്കിലും ഇതുവരെ

വിടപറയൽ

■ രവികുമാർ എംകെ/എച്ച് ആർ

ആഗതമായാദിനം വിടപറഞ്ഞീടാനൊരു ദിനം
 വിടപറയലൊരു വിഷമമാണെങ്കിലും പറയാതിരിക്കാനാവില്ലല്ലോ,
 നിങ്ങൾ തൻ സാന്നിദ്ധ്യം നഷ്ടമാകുമെന്നു-
 നിനയ്ക്കുവോളെനിക്കിത്തിരി വേദന,
 സേവനകാലം കഴിഞ്ഞിടുകിൽ വിരമിക്കണമെന്നതൊരു സത്യമാണ്
 അതും ജനനമരണം പോൽ നഗ്നസത്യം.
 ഇതു സത്യമാണെന്നോർക്കുവോളുണ്ടിത്തിരിയാശ്വാസമെൻ വേദനയ്ക്ക്
 മറക്കുകയില്ല ഞാനീ പരിചയസമ്പത്ത് പിന്നെ നിങ്ങൾ നൽകിയ പ്രോത്സാഹനം
 എന്നെ ഞാനാക്കി മാറ്റിയ ഈ മഹത് സ്ഥാപനത്തിൻ മഹിമ
 ഒന്നു ഞാനപേക്ഷിക്കുന്നു, എൻ നാവിൽ നിന്നുതിർന്ന വാക്കുകളേതെങ്കിലും നിങ്ങളെ നോവിച്ചെങ്കിൽ
 വിദ്വേഷം കാത്തുസൂക്ഷിക്കാതെ പൊറുത്തീടണമീവേളയിൽ
 ഒന്നുഞാൻ പറഞ്ഞീടാം വിടപറഞ്ഞാലുമെന്നെയോർത്തീടണമൊരിക്കലെങ്കിലുമെന്നൊരു വാക്കുമാത്രം.
 സമ്മതില്ലെങ്കിലും കൊണ്ടുപോയിടും ഞാനിത്, നിങ്ങളേകിയ സ്നേഹത്തിൻ പുച്ചെണ്ടുകൾ
 കാത്തുസൂക്ഷിച്ചിട്ടുമിതെന്നും ഞാൻ നിശ്ചയമെൻ പ്രാണൻ മേനി വിടുംവരെയും.
 നേരുവാനെന്നിക്കില്ല ആശംസകളല്ലാതൊന്നും നൽകുവാനെന്നിക്കില്ല, കൈവീശിയൊരു വിടപറയലല്ലാതെ മറ്റൊന്നും.

ആരേയും ഉപദ്രവിച്ചതായി കേട്ട റിവ്യൂപോലുമില്ല. അവൾ ഇരിക്കുന്ന വഴിയിലൂടെ ആളുകൾ ആരെങ്കിലും വന്നാലും പോയാലും അവൾക്ക് ഒരു പ്രശ്നവുമില്ല. അവൾ ആരേയും നോക്കാറില്ല. അതുകൊണ്ടായിരിക്കും ആരും അവളെ നോക്കുന്നതും, അവളെ കളിയാക്കുന്നതും അവൾക്ക് ഇഷ്ടമില്ലാത്തത്. ഇതിപ്പോൾ പയ്യനെ ഉപദ്രവിച്ചിട്ടൊന്നുമില്ല. പിന്നെ ഇത്ര പ്രശ്നമുണ്ടാക്കേണ്ട കാര്യമെന്തിരിക്കുന്നു? പോലീസിനെ വരെ കൊണ്ടുവന്നിട്ട് കങ്കാരുവിനെ വിരട്ടിയെന്ന് ദുമ്മി പറഞ്ഞു. അവളെ ആ കവലയിൽ നിന്ന് പോലീസുകാർ വേറെ എവിടേയ്ക്കോ കൊണ്ടാക്കുകയും ചെയ്തു. പക്ഷേ, അടുത്ത ദിവസം നേരം പുലർന്നപ്പോൾ കങ്കാരു അവിടെ തന്നെയുണ്ടായിരുന്നു.

വർഷങ്ങൾ പിന്നേയും കടന്നുപോയി. രുഗ്മയും ഭർത്താവും രാവിലത്തെ നടത്തത്തിനായി ഇറങ്ങിയതായിരുന്നു. നേരം വെളുത്തു തുടങ്ങുന്നതേയുള്ളൂ. അവിടേയും ഇവിടേയും ആയിരണ്ടോ മൂന്നോ ആളുകളെ കാണാം എന്നല്ലാതെ, പൊതുവേ പാത വിജനമാണ്. കവലയുടെ അടുത്ത് എത്തിയപ്പോൾ വലിയ ആൾക്കൂട്ടം കണ്ടു. മൂന്നോ നാലോ പോലീസുകാരും ഉണ്ട്. പക്ഷേ, ആരും ഒന്നും മിണ്ടുന്നില്ല. നടുവിൽ വിളക്കുകാലും ചാരി കങ്കാരു ഇരിക്കുന്നു. സാധാരണ അവൾ എപ്പോഴും തല ഉയർത്തിയാണ് ഇരിക്കാറ്. ഇന്ന് തലയും കുവിട്ടിരിക്കുന്നു. അവിടെ കൂടി നിന്ന ഒരു പരിചയക്കാരനാണ് വിവരങ്ങളെല്ലാം പറഞ്ഞത്. പോലീസുകാരോട് കങ്കാരു പറഞ്ഞ കാര്യങ്ങൾ അയാളും കേട്ടിരുന്നു. ഒരു ഒന്നൊന്നര മണിക്കൂർ

മുമ്പ് സുഖനിദ്രയിലായിരുന്ന കങ്കാരു ഒരു പെൺകുട്ടിയുടെ ദയനീയമായ നിലവിളി കേട്ട് ഞെട്ടിയുണരുകയായിരുന്നു. നേർത്ത ഇരുട്ടിൽ അവൾ നോക്കിയപ്പോൾ ആരോ ഒരാൾ ഒരു ചെറിയ പെൺകുട്ടിയെ ബലമായി കടത്തിണ്ണയിൽ പിടിച്ചുവലിക്കുന്നു. അവൾ സർവ്വശക്തിയുമെടുത്ത് അയാളുടെ പിടിവിടുവിക്കാൻ നോക്കുന്നുമുണ്ട്. കങ്കാരു പെട്ടെന്ന് അവിടെ കിടന്നിരുന്ന കരിങ്കല്ലുകളെല്ലാം ഒരു ചെറിയ തോർത്തിൽ കെട്ടി. ആ തോർത്തു വീശിക്കൊണ്ട് അവൾ ആ മനുഷ്യനെ തലയ്ക്കടിച്ചു കൊല്ലുകയായിരുന്നു. ബാക്കി കാര്യങ്ങൾ പോലീസുകാരോട് പറഞ്ഞത് ആ പെൺകുട്ടിയായിരുന്നു. ആ പെൺകുട്ടിയുടെ അമ്മ തൊട്ടടുത്ത ഗവ. ആശുപത്രിയിൽ അസുഖമായി കിടപ്പിലാണ്. മരുന്നിന് കാശില്ലാതെ വിഷമിക്കുന്ന ആ പെൺകുട്ടിയോട് മരുന്നു വാങ്ങിച്ചു തരാമെന്ന് പറഞ്ഞ് കൊണ്ടുവന്നതാണ് ആ മനുഷ്യൻ.

ജീപ്പിൽ കയാറൻ പറഞ്ഞപ്പോൾ പോലീസുകാരോട് കങ്കാരു പറഞ്ഞു. “ഇന്ന് ചന്ത ദിവസമായതുകൊണ്ട് എന്റെ മകൻ വെളുപ്പിന് രണ്ടുമണിക്ക് ചന്തയിൽ പോയതാണ്. അവൻ അവിടത്തെ ജോലി കഴിഞ്ഞ് കുറച്ചു സമയത്തിനുള്ളിൽ തിരിച്ചുവരും. ഞാൻ ഇവിടെ നിന്ന് എങ്ങോട്ടു പോവുകയാണെങ്കിലും അവനോടു പറഞ്ഞിട്ടേ പോകാറുള്ളൂ. അവനും അങ്ങനെതന്നെയാണ്. അതുകൊണ്ട് അവൻ വന്നിട്ട്, അവനോട് പറഞ്ഞിട്ട് ഞാൻ വരാം”.

ആ പറഞ്ഞത് മാനിച്ചിട്ടാണ് പോലീസുകാർ അവിടെ കാത്തു

നിന്നത്. അവിടെ കൂടി നിന്നവർ മുഴുവനും കങ്കാരുവിനെ ആദ്യമായി സ്നേഹിച്ചു. ബഹുമാനിച്ചു. അവൾ ഭ്രാന്തിയായതുകൊണ്ടു പോലീസ് അറസ്റ്റു ചെയ്തു കൊണ്ടുപോകില്ല. ഏതെങ്കിലും മെന്റൽ അസൈലത്തിൽ കൊണ്ടാക്കും എന്നൊക്കെ ആളുകൾ തമ്മിൽ തമ്മിൽ പറഞ്ഞുകൊണ്ടിരുന്നു. കങ്കാരുവിനെ പോലീസ് കൊണ്ടുപോകാതിരുന്നെങ്കിൽ എന്നുവരെ ആളുകൾ ആഗ്രഹിച്ചു. എന്നായാലും പോലീസുകാർ കങ്കാരുവിനെ കൊണ്ടുപോവുക തന്നെ ചെയ്തു.

രുഗ്മ ഓർത്തു. വിവാഹം കഴിഞ്ഞ് ഈ നാട്ടിൽ എത്തിയതിനുശേഷം എന്തൊക്കെ മാറ്റങ്ങൾ വന്നിരിക്കുന്നു. എത്രയോ പേർ തന്റെ കുടുംബത്തിൽ ജനിച്ചു, മരിച്ചു, എന്തൊക്കെ ആഘോഷങ്ങളുണ്ടായി, എത്രയെത്ര സ്നേഹവും ലാളനകളും ചൊരിഞ്ഞു, പരിഭവങ്ങളും വഴക്കുകളും ഉണ്ടായി. ഒരു മാറ്റവുമില്ലാതെ ഇരുന്നത് കങ്കാരുവിന് മാത്രമാണ്. ഇരുപത്തിയെഴ് കൊല്ലങ്ങൾ താൻ കങ്കാരുവിനെ നിരീക്ഷിച്ചു കൊണ്ടേയിരുന്നു. അവൾക്ക് മാനസികമായി ഒരു മാറ്റവുമില്ലായിരുന്നു. അവൾക്ക് സ്ഥിരബുദ്ധിയില്ല എന്നു പറഞ്ഞു കളിയാക്കിക്കൊണ്ടിരുന്ന തങ്ങൾക്കാണ് സ്ഥിര ബുദ്ധിയില്ലാത്തത് എന്ന് രുഗ്മ ഓർത്തു.

അടുത്തദിവസം രാവിലെ നടക്കാനിറങ്ങുമ്പോൾ കവലയിൽ രുഗ്മ കണ്ടു - കങ്കാരുവില്ലാത്ത കങ്കാരുവിന്റെ വിളക്കുകാൽ. അന്ന് കങ്കാരുവില്ലാത്ത ആ കവലയിൽ നേരം പുലർന്നത് എല്ലാവരിലും എന്തിനെന്നറിയാത്ത ഒരു ശൂന്യതാബോധം ഉണർത്തിക്കൊണ്ടാണ്. ■

വസന്തത്തിന്റെ ഇടിമുഴക്കം

■ ഷാജി പി സ്റ്റീഫൻ / എഫ് സി സി യു

ഫലഭൂയിഷ്ഠമായ കറുത്ത മണ്ണായതുകൊണ്ടാണ് ആ വെളിപ്രദ ദേശത്തിന് 'കാലി' മൈതാനം എന്ന പേര് വീണത്. കഴിഞ്ഞ നൂറ്റാണ്ടിന്റെ ആരംഭകാലത്ത് ഭോപ്പാൽ നവാബിന്റെ കുതിരപ്പട്ടാളമായ 'വിക്ടോറിയ ലാൻഡേഴ്സിന്റെ' പരേഡ് ഗ്രൗണ്ടായിരുന്നു അവിടം. സ്വാതന്ത്ര്യാനന്തരം ബെൽറാം മുക്കാടം എന്ന ഒറീസ്സക്കാരൻ ആ മൈതാനത്തിന്റെ ഒരു മൂലയ്ക്ക് ആദ്യത്തെ കുടിൽ കെട്ടി. വരൾച്ചയും പട്ടിണിയും മൂലം ജീവിതം വഴി മുട്ടുമ്പോൾ ഒറീസ്സയിൽ നിന്നുള്ള പല ഗ്രാമീണരും തൊഴിലന്വേഷിച്ച് ഭോപ്പാലിലേക്ക് കുടിയേറിയപ്പോൾ ബെൽറാം മുക്കാടം അവർക്ക് താങ്ങും തണലുമായി. ക്രമേണ ഒരു ചേരി രൂപം കൊണ്ടു. ഒറിയ കോളനി. കാലി മൈതാനത്ത് വേറെയും രണ്ടു ചേരികൾ കുടിയുണ്ട്. 'ചോള' കോളനി. 'ചോള' എന്നാൽ നിലക്കടല. കറുത്ത മണ്ണിൽ നിലക്കടല നട്ടു പിടിപ്പിച്ചാണ് ഈ കോളനിയിലെ ആദ്യ താമസക്കാർ പട്ടിണിയിൽ നിന്നും രക്ഷപെട്ടത്. മറ്റൊന്നാണ് ജയപ്രകാശ് കോളനി. ഇന്ത്യയുടെ നാനാഭാഗങ്ങളിൽ നിന്നു വന്ന ആയിരക്കണക്കിന് കുടിയേറ്റക്കാർ ഈ മൂന്നു കോളനികളിലുമായി വസിച്ചു. അങ്ങനെ ഭോപ്പാൽ നഗരത്തിന്റെ വടക്കേ അതിർത്തിയിൽ സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന ഈ ചേരിയിൽ പാർശ്വവൽക്കരിക്കപ്പെട്ട ഒരു ജനത എന്തെങ്കിലുമൊക്കെ തൊഴിൽ ചെയ്ത് കഴിഞ്ഞു കൂടി.

മാൾവാ രാജ്യത്തെ പർമാര വംശത്തിലെ രാജാ ഭോജ് (1010-1055) ആണ് ഭോപ്പാൽ നഗരം സ്ഥാപിക്കുന്നത്. വാനശാസ്ത്രത്തിലും, ആയുധവിദ്യയിലും പ്രതിഭയായിരുന്ന അദ്ദേഹം ധാരാളം നിർമ്മിതികൾ നടത്തിയിട്ടുണ്ട്. ഭോജരാജാവിനാൽ സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ട നഗരമായതിനാൽ ഭോജപാൽ എന്നാണ് ആദ്യകാലത്ത് ഭോപ്പാൽ അറിയപ്പെട്ടിരുന്നത്.

1722-ൽ അഹ്മദാബാദ് ജനറലായിരുന്ന ദോസ്ത് മൊഹമ്മദ് ഖാൻ ഫത്തേഹ് ഗാർഹ് കോട്ട ഇവിടെ സ്ഥാപിച്ചു.

കൂടാതെ പ്രാവശ്യംഭീരമായ രാജമന്ദിരങ്ങളും ശ്രേഷ്ഠമായ മോസ്കുകളും അപൂർവ്വ ചാരുതയുള്ള ഉദ്യാനങ്ങളും കൊണ്ട് അലങ്കരിക്കപ്പെട്ട ഈ നഗരം ഇന്ത്യയുടെ ബാഗ്ദാദ് എന്ന് അറിയപ്പെടാൻ തുടങ്ങി. എന്നാൽ അതിലേറെയായി, അതിന്റെ സമ്പന്നമായ മുസ്ലീം പാരമ്പര്യത്തിനും പുരോഗമോന്മുഖമായ സുസ്ഥാപിതാചാരങ്ങളുമാണ് രാജ്യത്തിന്റെ ചരിത്രത്തിൽ ഭോപ്പാലിന് വേറിട്ട സ്ഥാനം നൽകിയത്. ഭോപ്പാലിന്റെ സമ്പാദ്യങ്ങൾ ആദ്യം ഭരിച്ചത് ഒരു ഫ്രഞ്ചുകാരനായിരുന്നു. പിന്നീട് പുരുഷന്മാരുടെ കണ്ണുകളിൽ നിന്നും മറഞ്ഞിരിക്കാൻ ബുർഖ ധരിച്ചിരുന്ന നവീനാശയക്കാരായ നാലു വനിതാഭരണാധികാരികളും. അവർ സിക്കന്ദർ, ഷാജഹാൻ, സുൽത്താന ജഹാൻ, ബുഖിയ എന്നിവർ തങ്ങളുടെ തലസ്ഥാനത്തെ ലോകനിലവാരത്തിലേക്കുയർത്തി. തന്റെ സ്ഥാനാരോഹണച്ചടങ്ങിന് ജോർജ്ജ് അഞ്ചാമൻ രാജാവ് ബീഗത്തെ ഇംഗ്ലണ്ടിലേക്ക് ക്ഷണിച്ചിരുന്നു. ഒന്നാം ലോകമഹാ

യുദ്ധകാലത്ത് ഐക്യസേനയിലെ പട്ടാളക്കാരോടൊപ്പം യുദ്ധം ചെയ്യാൻ ബീഗം ഭോപ്പാലിന്റെ പ്രതിനിധിയായി തന്റെ മുത്തമകനെത്തന്നെ അയച്ചു. സാഹിത്യത്തിലും സംഗീതത്തിലും ചിത്രകലയിലും സമ്പന്നമായിരുന്ന ഉർദുഭാഷയിലൂന്നിയ ഇസ്ലാമിക സംസ്കാരത്തിന്റെ ദീപസ്തംഭമായി ഭോപ്പാൽ മാറിയത് അക്കാലത്താണ്. 'മൂശായിറ'കൾ എന്ന കവിതാപാരായണസന്ധ്യകൾ ഭോപ്പാലിൽ ഇന്നും സജീവമാണ്.

ഇന്ത്യൻ ഗ്രാമീണർക്ക് കീടങ്ങളിൽ നിന്നും നിത്യമോചനം വാഗ്ദാനം ചെയ്തുകൊണ്ട് വസന്തത്തിന്റെ ഇടിമുഴക്കമായി സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ട യൂണിയൻ കാർബൈഡിന്റെ സെവിൻ ഉല്പാദനയൂണിറ്റ് വിശാലമായ കാലിമൈതാനത്തിനു സമീപമായിരുന്നു. കാലിമൈതാനത്തെ പട്ടിണിപ്പാവങ്ങൾക്ക് സ്വർഗ്ഗം ഭൂമിയിൽ ഇറങ്ങിവന്ന പ്രതീതി ആയിരുന്നു യൂണിയൻ കാർബൈഡിന്റെ

വരവ്. ഫാക്ടറി നിർമ്മാണഘട്ടം മുതൽ കോളനിവാസികൾക്കുമുന്നിൽ മെച്ചപ്പെട്ട വേതനത്തോടുകൂടിയ, വിശേഷമായ പരിശീലനമോ നൈപുണ്യമോ ആവശ്യമില്ലാത്ത തൊഴിലവസരങ്ങളുടെ ഒരു നിധി ശേഖരം തന്നെയാണ് യൂണിയൻ കാർബൈഡ് തുറന്നുകൊടുത്തത്.

കാർബൈഡ് തൊഴിലാളികളിൽ ഏറ്റവും താഴെത്തട്ടിലുള്ളവർ പോലും സമൂഹത്തിൽ ആദരിക്കപ്പെട്ടിരുന്നു. മികച്ച വേതനത്തിനും ആനുകൂല്യങ്ങൾക്കും പുറമെ അതിപ്രശസ്തമായ ഒരു ബഹുരാഷ്ട്രകമ്പനിയിലെ ജോലി എന്നത് സമൂഹത്തിൽ ശ്രേഷ്ഠമായ ഒരു സ്ഥാനം അവർക്ക് നേടിക്കൊടുത്തു. ഓരോ പിതാവും തന്റെ മക്കളെ ഒരു കാർബൈഡ് പുരുഷനെക്കൊണ്ട് വിവാഹം കഴിപ്പിക്കാൻ ആഗ്രഹിച്ചു. കമ്പനി നടപ്പിലാക്കിയ സൗജന്യ ശുദ്ധജലവിതരണ പദ്ധതി, 'കാർബമേറ്റ്' എന്ന പേരിൽ അറിയപ്പെട്ടിരുന്ന ക്രിക്കറ്റ്, ഫുട്ബോൾ ടീമുകൾ, നഗരത്തിലെ ഹമീദിയ ആശുപത്രിയിൽ നിർമ്മിച്ചുകൊടുക്കുന്ന വാർഡുകൾ എന്നുവേണ്ട ഭോപ്പാലിൽ ഇന്നേവരെ കിട്ടില്ലാത്ത പലതും കാർബൈഡ് ഭോപ്പാലിൽ കൊണ്ടുവന്നു. വെള്ളയും നീലയും നിറമുള്ള യൂണിയൻ കാർബൈഡിന്റെ ലോഗോ ഭോപ്പാലിന്റെ ആകാശത്തെ മാത്രമല്ല കീഴടക്കിയത് ഭോപ്പാലികളുടെ മനസ്സിനെ കൂടിയായിരുന്നു.

1980 മേയ് മൂന്നാം തീയതി ഭോപ്പാലിന്റെ പുതുഫാക്ടറിയിൽ മീമൈൽ ഐസോ സയനേറ്റ് ഉല്പാദനം ആരംഭിച്ചു. E 610, 611, 619 എന്നീ മൂന്നു ഭൂഗർഭ ടാങ്കുകൾ തയ്യാറാക്കിയിരിക്കുന്നു. E610ലേക്കു തന്നെ ആദ്യമായി ഉല്പാദിപ്പിക്കപ്പെട്ട MIC ഒഴുകിത്തുടങ്ങി.

ചുറ്റുവട്ടത്തെ കോളനികളിൽ മധുര പലഹാരവിതരണവും, ക്രിക്കറ്റ് കളി സ്വീകാരം സർഷിപ്പുകളും മറ്റും മധുവിധികാലം കഴിഞ്ഞും കമ്പനി തുടർന്നു. ഫോസ്മീനും മോണോ മീതൈൽ അമീനും യോജിപ്പിച്ച് MIC ഉല്പാദനം നിർബാധം തുടർന്നു കൊണ്ടിരുന്നു. 1981 ആയപ്പോഴേക്കും സെവിന്റെ ഉല്പാദനം രണ്ടായിരത്തി എഴുനൂറ്റിനാല് ടൺ വരെയെത്തി. ഫാക്ടറിയുടെ ശേഷിയുടെ പകുതി. എങ്കിലും ആൽഫാനാഫ്തോൾ ഉദ്ദേശിച്ച നിലവാരത്തിലേക്കുയർന്നില്ല. അതിനാൽ അമേരിക്കയിൽ നിന്ന് ഇറക്കുമതി ചെയ്യേണ്ട സ്ഥിതി വന്നു.

കമ്പനിക്ക് ഭീമമായ സാമ്പത്തികബാധയുണ്ടായി.

വിലയ്ക്കു രംഗപ്രവേശം എപ്പോഴാണെന്നറിയില്ലല്ലോ. 1981 ഡിസംബർ 23-ാം തീയതി രാത്രി ഷിഫ്റ്റിൽ ജോലി ചെയ്യുകയായിരുന്ന മുഹമ്മദ് അഷ്റഫ് എന്ന മെക്കാനിക്കിന് ജോലി ചെയ്യുന്നതിനിടയിൽ ഫോസ്മീൻ വിഷബാധയേറ്റു. ഏതാനും ദിവസങ്ങൾക്കുശേഷം ശ്വാസകോശം നിറഞ്ഞ സ്വന്തം ശരീരസ്രവങ്ങളിൽ മുങ്ങി അദ്ദേഹം മരണമടഞ്ഞു. സാമ്പത്തികശാസ്ത്രത്തിൽ ബിരുദമുള്ള വെളുത്ത സുന്ദരിയായ സജ്ജബാനോ ആയിരുന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാര്യ. അവൾ അദ്ദേഹത്തിന് രണ്ട് ആൺ മക്കളെ കൊടുത്തിരുന്നു. അർഷദും ഷോയാബും. അങ്ങനെ 1981 ഒരു ക്രിസ്തുമസ് ദിനത്തിൽ കാർബൈഡിന്റെ ആദ്യത്തെ ഇര ജനിച്ചു.

1982 ഫെബ്രുവരി 10-ാംതീയതി മുഹമ്മദ് അഷ്റഫിന്റെ മരണത്തിന് ഏതാനും നാൾ കഴിഞ്ഞ് ഇരുപത്തഞ്ച് തൊഴിലാളികൾക്ക് ഫോസ്മീൻ പമ്പിൽ നിന്നും ഗ്യാസ് ചോർഡ് വിഷബാധയേറ്റിരുന്നു. ഭാഗ്യവശാൽ മരണമൊന്നും ഉണ്ടായില്ല. അതേവർഷം തന്നെ ഒക്ടോബർ അഞ്ചാം തീയതി MIC നിർമ്മാണ യൂണിറ്റിലെ ഒരു വാൽവിന്റെ Gland ലീക്ക് ചെയ്ത് ചോർച്ചയുണ്ടായി.

ഏതായാലും കാർബൈഡ് ഫാക്ടറിയിലെ ചോർച്ചകളും അവിടെ നിന്നു യരുന്ന അപായ സൈറണുകളും ചുറ്റുമുള്ള ചേരിനിവാസികളുടെ മനസ്സിൽ ആശങ്കയുടെ തീക്കനലുകൾ കോരിയിട്ടു. എങ്കിലും കാർബൈഡ് തരുന്ന തൊഴിലവസരങ്ങൾ, സൗജന്യ കുടിവെള്ളം, മധുരപലഹാരങ്ങൾ...

മൺസൂണിന്റെ ചുട്ടാട്ടം ഇന്ത്യയിലുണ്ടാക്കിയ വരൾച്ച സെവിന്റെ ഡിമാന്റ് കുത്തനെ കുറച്ചു. ചിലവു കുറയ്ക്കാൻ തീരുമാനിക്കുകയല്ലാതെ മറ്റു മാർഗ്ഗങ്ങൾ ഒന്നും കമ്പനിക്ക് മുന്നിൽ വന്നില്ല. ആദ്യം താൽക്കാലികതൊഴിലാളികളെയാണ് പിരിച്ചുവിട്ടുതുടങ്ങി

യത്. പിന്നീട് വിദഗ്ധ തൊഴിലാളികളിലേക്കും അത് വ്യാപിച്ചു. കൺട്രോൾ റൂമിൽ രണ്ട് എഞ്ചിനീയർമാർ ജോലി ചെയ്തിരുന്നിടത്ത് ഒരാളായി ചുരുക്കി. മറ്റൊരു ചിലവുചുരുക്കൽ അറ്റകുറ്റപ്പണികളുടേതായിരുന്നു. നിഷ്കർഷിക്കപ്പെട്ടിരുന്ന പല അറ്റകുറ്റപ്പണികളും വേണ്ടെന്നുവെച്ചു. കേടായ യന്ത്രഭാഗങ്ങൾ മാറ്റിയിടാൻ നിർവ്വാഹമില്ലാതായി. മുങ്ങുന്ന കപ്പലിൽ നിന്ന് രക്ഷപെടാൻ പലരും ശ്രമിച്ചു. വേണ്ടത്ര പരിശീലനം സിദ്ധിച്ച അനേകർ അങ്ങനെ കാർബൈഡ് വിട്ടു.

ഷോറും കണ്ടീഷനിലുള്ള തന്റെ മാരുതി 800 കാർ തുടച്ചുവൃത്തിയാക്കിക്കൊണ്ട് ഇബ്രാഹിം ഖാൻ എന്ന നഗരം കാണാൻ ക്ഷണിച്ചു. "സാബ്, ബഡാലേയ്ക്ക്, മോസ്ക്, ലോവർ ലേയ്ക്ക് - എവിടെയാണ് ആദ്യം പോകേണ്ടത്. ഞാൻ 'ഷോറും കണ്ടീഷനിലുള്ള' വാഹനത്തിന്റെ ഡോർ തുറക്കാൻ പാടുപെടുന്നതുകണ്ട് ഖാൻ എന്നെ സഹായിച്ചു. മുൻസീറ്റിൽ ഇരുന്ന് സീറ്റ് ബെൽറ്റ് ഇടുമ്പോൾ ഖാൻ പറഞ്ഞു. "സാബ് താങ്കൾക്ക് ആദ്യം എങ്ങോട്ടാണ് പോകേണ്ടത്?" ഞാൻ പറഞ്ഞു. 'യൂണിയൻ കാർബൈഡ്'. ഖാൻ എന്നെ നോക്കി; അത്ഭുതത്തോടെ!
- തുടരും...

'ഫൺ ഇൻ ദേവ്ലോക് ഓംനി ബസ്'

ഡോ. ദേവദത്ത് പട്നായ്ക്

■ **ഡോ. ധന്യ രാജേഷ്,**
W/o രാജേഷ് എം/ഒഎം ആന്റ് എസ്

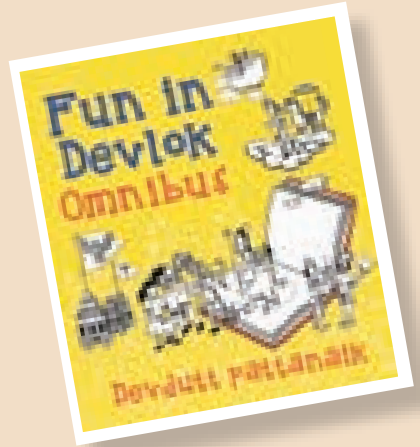
ഡോ ദേവദത്ത് പട്നായ്ക് രചിച്ച, കുട്ടികൾക്കായുള്ള ഒരു മികച്ച രചനയാണ് 'ഫൺ ഇൻ ദേവ്ലോക് ഓംനിബസ്' എന്ന പുസ്തകം. പെൻഗ്വിൻ ബുക്സ് 2014-ൽ പ്രസിദ്ധീകരിച്ച ഈ പുസ്തകം വളരെ രസകരമായി ഹിന്ദുപുരാണങ്ങളിലെ കുറെ കഥകൾ ആറ് അദ്ധ്യായങ്ങളിലായി അവതരിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു.

ഒരു മിറായി നൂണയുന്ന പോലെ ആസ്വദിച്ച് വായിക്കാവുന്ന

പുസ്തകമാണ് ഇത്. നമ്മുടെ പൂർവ്വികർ വരും തലമുറയ്ക്കായ് കരുതിവെച്ച സമ്മാനങ്ങളാണ് പുരാണങ്ങളും അതിലെ കഥകളും.

ഒരു ചെറിയ കുട്ടിക്ക് രസിക്കുന്ന രീതിയിൽ ലാഘവത്തിലാണ് ഇതിലെ കഥ പറച്ചിൽ.

ശ്രീകൃഷ്ണൻ, പരമശിവൻ, ദേവേന്ദ്രൻ, കാമദേവൻ, യമൻ, ഗൗരി എന്നിങ്ങനെ പല പുരാണകഥാപാത്രങ്ങളേയും കുട്ടികൾക്ക് ഇതിൽ കണ്ടുമുട്ടാം. അവരുടെ ഏറ്റവും അടുത്ത കുട്ടുകാരെപ്പോലെയാണ് അവരെല്ലാം ഇതിൽ അവതരിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നത്.

വലിയ അക്ഷരത്തിലുള്ള പ്രിന്റിംഗും ആകർഷകമായ ചിത്രങ്ങളും ലളിതമായ ഇംഗ്ലീഷും കുട്ടികളെ ഇതിലേക്ക് ആകർഷിക്കും. നിങ്ങളുടെ കുട്ടിക്ക് കൊടുക്കാവുന്ന ഒരു നല്ല സമ്മാനമാണ് ഈ പുസ്തകം.

സൗകുമാര്യയുടെ നിറസാന്നിദ്ധ്യം

രണ്ട് പതിറ്റാണ്ടുകൾക്കപ്പുറം നീണ്ട റിഫൈനറി സർവ്വീസിൽ നിന്നും, തന്റെ കർത്തവ്യ നിർവ്വഹണത്തിൽ നിമഗ്നനായി, കൃതാർത്ഥനായി ഒരരികു ചേർന്ന് ശാന്തസൗഭഗമായി നടന്നു പോയ ശ്രീ എം കെ സുകുമാരൻ വിരമിക്കുകയാണ്.

സ്വതസിദ്ധമായ തന്റെ സൗമ്യ പ്രകൃതം നഷ്ടപ്പെടുത്താതെ, ഏറെ സങ്കീർണ്ണമായ പുറംജോലികളിലും ആർട്സി ഓഫീസുകളിലെ വ്യത്യസ്ത തരക്കാരായ ഉദ്യോഗസ്ഥന്മാരുമായി ബന്ധപ്പെട്ട ജോലികളിലും തന്റെ നയ തന്ത്ര നിലപാടുകളിലൂടെ കമ്പനിയുടെ വാഹനസംബന്ധമായ കാര്യങ്ങൾ നീതിപൂർവ്വം സാധിച്ചെടുക്കുന്നതിൽ അദ്ദേഹം കാണിച്ചിട്ടുള്ള മികവ് ശ്ലാഘനീയമാണ്.

വൈവിധ്യങ്ങളായ ജോലികളിലൂടെയും Adventure Taskകളിലൂടെയും കടന്നുപോയ ഒരു കാലയളവായി രണ്ട് ദശാബ്ദത്തോളം നീണ്ട തന്റെ ആർമി സർവീസിനെ ശ്രീ സുകുമാരൻ ഓർമ്മിച്ചെടുക്കുന്നു. Task Covering Situations, അതിശൈത്യം നിറഞ്ഞ കാലാവസ്ഥയിൽ ജമ്മു-കാശ്മീരിന്റെ ഉൾനാടൻ മലിട്ടറി ക്യാമ്പിലേക്കുള്ള റേഷൻ സപ്ലൈ, വാഹനത്തിന്റെ പൈലറ്റ് റൈഡർ, അതിരാവിലേയുള്ള 18 കിലോമീറ്റർ മാർത്തോൺ ഓട്ടം, എക്സർസൈസ് ഗ്രൗണ്ടിൽ നിശ്ചിത ട്രാക്കിലൂടെ പീരങ്കി വാഹനത്തിന്റെ ഓട്ടം ഏറ്റവും കുറഞ്ഞ സമയത്തിനുള്ളിൽ പൂർത്തീകരിക്കുന്നതിന്റെ തുടർച്ചയായ അംഗീകാരം.

ഏറെ കൃതാർത്ഥതയോടെ ഓർക്കുക

യാണ് ശ്രീ സുകുമാരൻ ഈ സ്ഥാപനത്തിലെ ജോലിയിലൂടെ ഉയർത്താൻ കഴിഞ്ഞ തന്റെ ജീവിത സമഗ്രതയേയും കൊച്ചി റിഫൈനറി സ്കൂളിൽ നിന്നും കുട്ടികൾക്ക് ലഭിച്ച മികച്ച വിദ്യാഭ്യാസത്തേയും.

മാവേലിക്കരയിൽ ഓച്ചിറയ്ക്കടുത്താണ് ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്വദേശം. ഇപ്പോൾ താമസം ഇരുമ്പനത്ത്.

ഭാര്യ സുധാമണി. വീട്ടമ്മയാണ്. രണ്ട് ആൺമക്കൾ. വിവാഹിതരാണ് രണ്ടുപേരും. മുത്തമകൻ സുനിൽ കുമാർ LNG Petro Net-ൽ ജോലി ചെയ്യുന്നു. ഭാര്യ വിജീഷ - പ്രൈവറ്റ് കമ്പനിയിൽ ജോലി ചെയ്യുന്നു. ചെറുമകൻ ശ്രീഹരി.

രണ്ടാമത്തെ മകൻ സനിൽകുമാർ.

കോമേഴ്സ് ഡിഗ്രി ചെയ്തതിനുശേഷം MBA ചെയ്യുന്നു. ഭാര്യ ശ്രീജ. കുടുംബസമേതം കാമ്പയിൽ.

ശാന്തസൗഭഗമായ വിശ്രമജീവിതം ശ്രീ സുകുമാരനും കുടുംബത്തിനും ജാലധാനിയുടെ പേരിൽ ആശംസിച്ചു കൊള്ളുന്നു.

വിലാസം
Sukumaran MK
Maruthkkel House
Chithrapuzha
Irimpanam PO
Vyanasala Road
Ph : 0484-2776923
Mob : 94467 01469

ജോസഫ് സൈമൺ വിഎം/
മെയിന്റനൻസ്

സൊസൈറ്റി സുവർണ്ണജൂബിലി ഗെയിംസ് ഫെസ്റ്റ്

ബിപിസിഎൽ കൊച്ചി റിഫൈനറി എംപ്ലോയീസ് കോ-ഓപ്പറേറ്റീവ് ക്രെഡിറ്റ് സൊസൈറ്റി ലിമിറ്റഡ് നമ്പർ ഇ-213ന്റെ സുവർണ്ണ ജൂബിലി ആഘോഷങ്ങളുടെ ഭാഗമായി അംഗങ്ങൾക്കും അവരുടെ കുടുംബാംഗങ്ങൾക്കുമായി നടത്തിയ ഗെയിംസ് ഫെസ്റ്റിന്റെ ഉദ്ഘാടനം അർജ്ജുന അവാർഡ് ജേതാവ് ശ്രീ ടോം ജോസഫ് റിഫൈനറി ഗ്രൗണ്ടിൽ നിർവ്വഹിച്ചു. സംഘം പ്രസിഡന്റ് ശ്രീ അജിത് സെൻ, സെക്രട്ടറി ശ്രീ ജഗദീഷ്കുമാർ, ഡയറക്ടർമാരായ ശ്രീ സതീശൻ, ശ്രീ ഹംസ കെ കെ, ശ്രീ ഗോപാലകൃഷ്ണൻ വി, ക്ലബ്ബ് ഭാര

വാഹികളായ അനിൽകുമാർ, ബിനു മോൻ, ശിവദാസൻ എകെ എന്നിവർ ഉദ്ഘാടനചടങ്ങിൽ പങ്കെടുത്തു. സുവർണ്ണജൂബിലിയോടനുബന്ധിച്ച്

ബാഡ്മിന്റൺ ടൂർണമെന്റ്, ഫുട്ബോൾ ടൂർണമെന്റ് എന്നീ മത്സരങ്ങളാണ് സംഘടിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നത്.

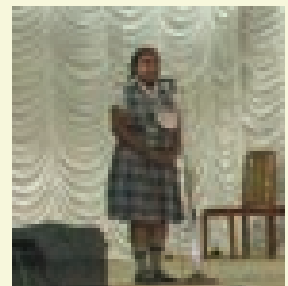
കലോത്സവം 2015

കൊച്ചി റിഫൈനറി ക്ലബ്ബ് അംഗങ്ങൾക്കും കുടുംബാംഗങ്ങൾക്കും വേണ്ടി സംഘടിപ്പിച്ച കലാമേള 'കലോത്സവം 2015' സെപ്റ്റംബർ 11, 12, 13 തീയതികളിൽ ഓഡിറ്റോറിയത്തിൽ വെച്ച് നടന്നു.

'കലോത്സവം 2015' ശ്രീ കെ പ്രഭാകരൻ (DGM-HR (I/C)) ഉദ്ഘാടനം ചെയ്തു. മത്സരാർത്ഥികളെ വിവിധ വിഭാഗങ്ങളായി തിരിച്ചാണ് മത്സരങ്ങൾ നടന്നത്. ലളിതഗാനം, പദ്യചൊല്ലൽ, നാടൻ പാട്ട്, ഗാനമേള, മിമിക്രി, മോണോ ആക്ട്, സ്കിറ്റ്, കവിത്വം, സംഘനൃത്തം തുടങ്ങി വിവിധ ഇനങ്ങളിലായാണ് മത്സരങ്ങൾ സംഘടിപ്പിച്ചത്. മത്സരവിജയികൾക്കുള്ള പുരസ്കാരങ്ങൾ ക്ലബ്ബ് പ്രസിഡന്റ് ശ്രീ സിഎസ് നൈനാൻ (DGM-AS) വിതരണം ചെയ്തു.

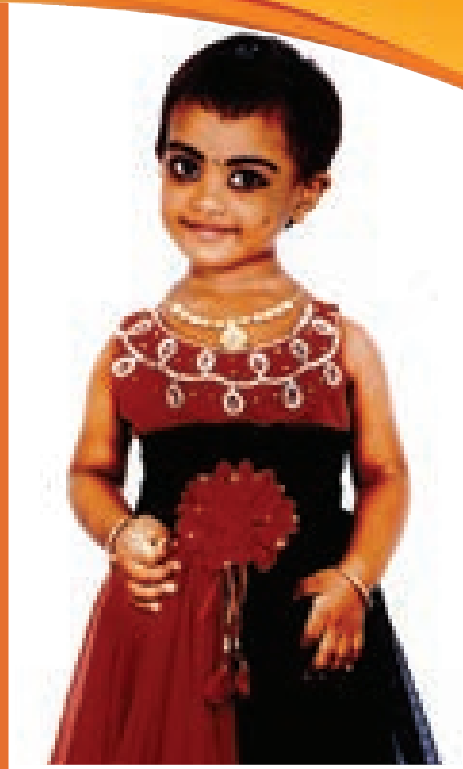
റിഫൈനറി ബാഡ്മിന്റൺ ലീഗ്

കൊച്ചി റിഫൈനറി ക്ലബ്ബ് സംഘടിപ്പിച്ച റിഫൈനറി ബാഡ്മിന്റൺ ലീഗ് - RBL-2015ൽ ടീം സൈന ജേതാക്കളായി. എം ശ്രീകുമാർ, എസ് രാധാകൃഷ്ണൻ, ജി ശിവകുമാർ, ഡി പ്രദീപ്കുമാർ, കിഷോർ, സഞ്ജയ്, കെഎസ് അജയ്, ഐശ്വര്യ എന്നിവരടങ്ങിയ ടീം സൈന, ഫൈനലിൽ റോയൽ ചലഞ്ചേഴ്സിനെ തോൽപ്പിച്ചു. ടീം സൈന സെമി ഫൈനലിൽ CDU II റോറിംഗ് ലയൺസിനേയും, റോയൽ ചലഞ്ചേഴ്സ് റെഡ് ബുള്ളിനേയും പരാജയപ്പെടുത്തി. വിജയികൾക്കുള്ള പുരസ്കാരങ്ങൾ ക്ലബ്ബ് പ്രസിഡന്റ് ശ്രീ സിഎസ് നൈനാൻ (DGM-AS) വിതരണം ചെയ്തു.

Sreesha SU, Std I, D/o S Shathish Kumar/Mfg

Karunika T, D/o A Thiravidamani/OM&S

Pradeepkumar PP/P&U

25th Wedding Anniversary

Joby P Symon/OM&S & Shancy

Swachh Bharat Abhiyan at IREP

Swachh Bharat Abhiyan is an ongoing drive which has completed one year. TEAM IREP has shown utmost dedication, commitment and passion in making this drive a grand success. Braving heavy showers, prickling heat, dust and muddy atmosphere, IREP team strived to make the site cleaner. A major challenge was to conduct this initiative in a site amidst movement of 15,000 labourers, plying of 1000 vehicles, marching of heavy equipments and more.

TEAM IREP started this campaign on 2 October 2014, since then we have been observing this Abhiyan every month and have completed one year with cooperation from all fronts.

